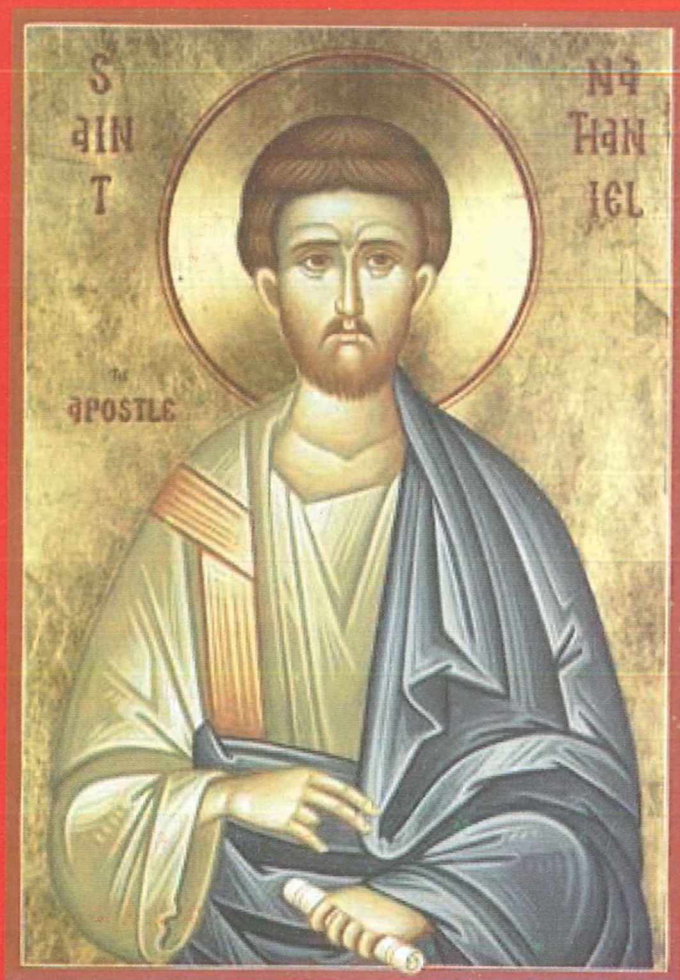

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Bertalan apostol (Náthanael) – orosz ikon

Huszonhatodik évfolyam
2015. augusztus

Tartalom

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál: Bertalan	363
----------------------------------	-----

Vasárnapi prédikációk

Ecsedi Árpád: Négyen lent, haton fent. Lukács 9,33	364
Lovász István: Öröm Krisztusban. Filippi 4,10–13	366
Németh Zoltán János: Legyünk élő kövekké! 1Péter 2,5–9.....	368
Török Csingó Adorján: Kegyelemből, hit által. Róma 3,28	371

Prédikációk újkenyér ünnepének nagyhetére

Bustya Dezső: Kenyér és élet	
A verejtékes kenyér. 1Mózes 3,19a.....	374
A kenyér Mélikisédek kezében. 1Mózes 14,14–18.....	375
Kiáltás kenyérért. 1Mózes 41,53–57.....	375
A mennyből alászálló kenyér. 2Mózes 16,1–15.....	376
Az életmentő kenyér. 1Sámuel 21,6.....	377
Boldog kenyérérvés. Lukács 14,15	377

Prédikáció újkenyér ünnepére

Zsargó János: Prédikáció újkenyérre. Lukács 15,25–32.....	379
---	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus csodatettei.	
A kapernaumi százados szolgája. Máté 8,5–13.....	382

Igehirdetési sorozat

Lőrincz István: Pál levele Filemonhoz	
Lelki módon élni a földi dolgokkal. Filemon 17–19.....	389
Összefoglalás. Filemon 20–21	391
Köszöntés és áldáskívánás. Filemon 22–25	393

A Genezáret partján

Székely Csilla Imola: Félni. Ézsaiás 54,4–14; 5Mózes 31,1–8.....	395
--	-----

Alkalmi prédikációk

Veress László: Szent István-ünnepségre – Szent Király-találkozóra. 1János 1,7–10; Jelenések 1,4–6	399
--	-----

Esketési igehirdetés

Barabás Attila: Fiaimat és kezeim munkáját csak bízátok reám! Ézsaiás 45,11; 2Korinthus 12,14b	402
---	-----

Temetési igehirdetés

Páll Botond: Az Úr szemei előtt drága az ő kegyeseinek halála. Zsoltárok 116,15.....	403
--	-----

A címlapon Bertalan apostol (Nátánael) – orosz ikon.

A hátlapon Forgon Pál *A kánai kispap* című verse.

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál

Bertalan*

János evangéliumában olvashatjuk Nátánael elhívásának történetét. Jézus hívta el Fülöp által tanítványának (Jn 1,44–52). Feltűnő azonban számunkra, hogy Nátánael nevét a tanítványok névsorában sehol nem olvashatjuk.

Az evangéliumokban négy névsor található, és mindegyikben találunk egy nevet: a Bertalanét. Feltűnő az is, hogy a névsorban a Fülöp neve után mindig a Bertalan neve következik. Ez arra utal, hogy a névsorban a Fülöp neve után mindig a Bertalan neve következik. Ez arra utal, hogy Nátánael és Bertalan egy személy. Nátánael lehetett az első neve – mely megmagyarázza, hogy ki volt: Nátánael, a Tolmai fia, melyet követett a Bertalan, János Jézus feltámadása után is Nátánaelnek nevezi Bertalant (Jn 21,2).

Miután Jézus Fülöpöt tanítványának elhívta, „találkozték... Nátánaellel, és mondta neki: Aki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust...” (Jn 1,46). Nátánael nem hisz neki: „Názáretből támadhat-e valami jó?” (Jn 1,47) Kétkedésére Fülöp Jézushoz vezet: Jer és lásd meg!

Meglepő ez a találkozás. Jézus anélkül, hogy személyesen megszólítaná, elmondja neki, hogy kinek látja: „Íme, egy igazán izráelita, akiben hamisság nincsen”. Fülöp egy fügefá alatt ült. Palesztinában a fügefá a legtöbb helyen a lakásnak volt az egyik „szobája”. A lakás elé ültették. Árnyékával alkalmas hely volt az elcsendesedésre, az imádkozásra.

Nátánael észreveszi, hogy Jézus a szívébe látott, és nyomban hitvallást tesz: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya (Jn 1,50). Jézus erre a hitvallásra elmondja neki, hogy tanúja lesz Isten országa végső diadalának: „Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.” (Jn 1,52)

Röviden a következőkben foglalhatjuk össze Bertalan lelki arcát: Bertalan az Írás tanulmányozója volt, és kereste az igazságot. Fülöp az Ige bizonyítékával akarja őt megnyerni, mert tudta, hogy ismeri az írásokat: Mózes és a próféták Jézusról írtak (Jn 1,46).

Őszinte ember. Megmondja, hogy kételkedik. De kételkedésében engedi meggyőzteni magát. Először nem hitte el, hogy a Messiás Názáretből származhat. Amikor azonban Jézussal találkozott, kételkedése szertefoszlott.

Bertalant a látás tette tanítvánnyá. Látott és hitt. Dickens angol író mondta, hogy egész vagyont odaadná egy hiteles Krisztus-képert. De mit adna az ember azért, ha Krisztust személyesen láthatta volna! Amikor az elfogására kiküldött katonák a Gecsemáné kertjében reánéztek, „visszatántorodtak és a földre estek” (Jn 18,6). Pilátust ez a tekintet indította a kijelentésre: „Ímhol az ember!” Úgy hiszem, hogy Jézusnak nemcsak a szava térített meg embereket, hanem tekintetének csodálatos ereje is.

Jézust Bertalan mondta először királynak, még a háromévi szolgálata előtt. Földi életében Bertalanon kívül csak a virágvasárnapi sokaság nevezte királynak. És amikor később ennek a királynak a trónja a kereszt lett, hitét akkor sem veszítette el.

* Dr. Sarkadi Nagy Pál: *A tanítványok*. Magyar Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest 1994.

Vasárnapi prédikációk

Ecsedi Árpád
Költő

Négyen lent, haton fent

Alapige: Lukács 9,33
Bibliailvasás: Lukács 9,28–36

A *Bibliailvasó kalauz* mára előírt újszövetségi Igéjét olvastam fel nektek. Egy ismerős történet, hiszen a környékünkön élő római és görög katolikusok egyaránt megünnepelik augusztus 6-án Jézus megdicsőülését vagy Urunk színeváltozását. Ha az igeszakaszt megpróbáljuk elhelyezni a Szentírásban, akkor Péter cézáreai bizonyágtétele és Jézus nagyheti szenvedése között található. Nem véletlenül olvassuk, hogy „és lőn e beszédek után mintegy nyolcadnappal” (Lk 9,28a) Hisz az előzményben Jézus a cézáreai Filippinél felteszi a kérdést tanítványainak: Engem, Embernek Fiát, kinek mondanak az emberek? Ők válaszolnak: Keresztelő Jánosnak, Illésnek, Jeremiásnak vagy egynek a próféták közül. Aztán Jézus újból kérdez: Ti kinek mondtok engem? És elhangzik Péter csodálatos vallástétele: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” (Mt 16,16b) Jézus válaszol: „Boldog vagy, Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg neked, hanem az én mennyei Atyám.” (Mt 16,17b) Ez az ígéhirdetés két találkozásra szól: az egyik a hegy lábánál, a második a hegyen történik.

I. A hegy lábánál

Jézus a hegy alatt együtt van a szük tanítványi körrel: Péterrel, Jánossal és Jakabbal. Ismerkedjünk meg közelebről a három tanítvánnyal. **Péter** a tanítványok vezéregyénisége, Betsaidából származik, ő a képviselő vagy a szóvivő. Péter halász volt, a halászháló mellől hívja el az Úr Jézus Krisztus, hogy embereket halásszon. Kapernaumban volt háza. Péter az, aki felteszi a következő kérdéseket is: Hányszor lehet megbocsátani? (Mt 18,21) Mi lesz a tanítványok jutalma, hogy mindent elhagytak, és követik Jézust? (Mt 19,27) Jézusban felismeri az igazságot: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van tenálad.” (Jn 6,68) A bevezetőben már hallhattuk vallástételét. Ő kapja a legnagyobb ígéretet: „Te Péter vagy, és erre a kösziklára építem fel az én Anyaszentegyházamat.” (Mt 16,18) De ne feledjük azt sem, hogy ő az, aki a főpap udvarában megtagadja Jézust. Péter ment először az üres sírhoz. Jézus háromszor tagadására, a feltámadott Úr Jézus Krisztus háromszor visszakérdez: Szeretsz-e engem? És kapja az útmutatást: Legeltesd az én juhaimat! (Jn 21,15–17) A hagyomány szerint Kr. u. 64-ben, amikor Néro császár felgyújtotta Rómát, mártírhalt. Többször megbotlott, de mindig talpra állt.

János a Zebedeus fia, Jakab testvére. Szintén halász, kezdetben Keresztelő János tanítványa. Testvérelével, Jakabbal ambíciótól fűtött emberek voltak. Az Isten országában a Jézus melletti főhelyekre vágytak. Valószínű, hogy azért, mert apjuk, Zebedeus, gazdag ember volt. (Mk 1,20) Zebedeus felesége Salome (Mt 27,56) és Mária testvérek voltak. Ezek szerint Jézus, Jakab és János első unokatestvérek. János heves ember, amikor Samáriában nem adnak szállást nekik, tüzet kérne rájuk. (Lk 9, 51–56) János a szeretett tanítvány, az utolsó vacsorán Jézus kebelére hajolt, ami azt jelentette, hogy jobbján ült. (Jn 19,26–27) A kereszt alatt Jézus Máriát Jánosra bízta (Jn 19,27), és ő holtáig gondját viselte. Élete alkonyán Domitianus császár Pátmosz szigetére üzte, és onnan írta

leveleit a hét kis-ázsiai gyülekezetnek, melyeket a A jelenések könyvében olvasunk. Legvégül az efézusi egyház vezetője lett, és biztatta tanítványait: szeressétek egymást!

Jakab szintén a legszűkebb kör tagja. Jézus életének legfontosabb eseményeinél szüntelen jelen van. Ő is halász volt, és Jézus elhívta, hogy embereket halásszon. A Szentírás mindig együtt említi Jakabbal. Nincs egyetlen feljegyzett jelentős tette sem. A tanítványok között ő az első mártír: „Abban az időben Heródes király megölette Jakabot, János testvérét fegyverrel.” (ApCsel 12,1–2) Kevés adat alapján megállapíthatjuk, hogy bátor ember volt. Uráért vállalta a halált. Eusebius elmondja, hogy a szolga, aki ítéletre vezette, látva bizonyágtételét, keresztyén lett. András Péter árnyékában, Jakab János árnyékában élte életét. A főhelyeket kérték Isten országában, és Jézus megkérdezte őket: „Megihatjátok-e a poharat, amelyet én megiszom? Mondának neki: Meg.” (Mt 20,20–22) Mindkét testvér megitta a poharat. János az efézusi száműzetésben, Jakab mártírhalált halt. Jánosnak hosszú, de szenvedéssel teljes élete volt, Jakabnak rövid élete mártírhalálba torkollott.

II. A hegyen

Ezzel a csodálatos három tanítvánnyal megy fel Jézus a hegyre. A hegy az ószövetségi hívő ember részére az Istennel való találkozás helye. A hegyen az ember elcsendesedik, és Istenre figyel. Mi imádkozáskor a belső szoba (Mt 6,6) vagy a templom csendjét keressük. A hegyen Jézus imádkozni kezd, arca elváltozik, ruhája fehéren ragyog, megjelenik Mózes és Illés, akik együtt beszélnek Jézus halálát. Az a **Mózes**, aki őrzi apósának, Jetrónak, Midián papjának juhait, és a szemközti hegyen látja, hogy ég a csipkebokor, de nem emésztődik. Odamegy, hogy lássa e nagy csodát, és a tűzből megszólal az isteni hang: „oldd le a te saruidat, mert a hely, amelyen állasz, szent föld”. (2Móz 3,5) Isten elhívja Mózeset, hisz a népet ki kell szabadítani az egyiptomi fáraó kezéből. Következik a nép kikérése, a csapások, majd a Veres-tengeren való átkelés. Negyven éven keresztül bolyonganak a pusztában, míg elérnek az ígéret földjéhez. A Mózes 5. könyve szerint Isten maga temeti el Mózeset a hegyen. **Illés** Isten igaz szolgája, aki megvívja a maga harcát a Baál prófétáival. Illés próféta fejedelem. Karddal leöli a Baál prófétákat, de elfárad. Illés összeroppan, elfogynak tartalékai, azt kéri Istentől, hogy vegye el a lelkét. Napokig alszik, Isten angyala táplálja. Elkeseredik és kifakad: „En maradtam meg csak egyedül az Úr prófétái közül.” (1Kir 18,22) Isten szelíd hangon megszólítja, gyámolítja, majd tüzes szekéren elragadja.

A hegyen tehát hatan vannak: Jézus és három tanítványa, valamint Mózes és Illés, akik a kor etalonjai, hisz ők képviselik a törvényt és a prófétákat. Közben a tanítványok elalusznek. Az alvás a Szentírásban a lelki ernyedtséget jelenti. Mikor a tanítványok felébrednek, látják Mózeset és Illést, akik eltávoznak.

a) Péter megszólal: „Mester, jó nekünk itt lennünk...” (Lk 9,33) A megdicsőülés hegyén a tanítványok jól érzik magukat. Nem véletlen, hiszen mi is ezen ősi templom falai között jól érezzük magunkat. Megelevenedik számunkra a múlt, eszünkbe jutnak őseink: dédszülők, nagyszülők, szülők, akik itt jól érezték magukat, és egykoron áldozatot hoztak, hogy e templomot felépítsék. Itt tartották őket keresztvíz alá, itt konfirmáltak, itt kötöttek házasságot, itt részesedtek az úrvacsora sákramentumából, és a koltói (katalini) gyülekezet kikísérte a temetőbe is őket. Jó együtt lenni, mert tudjuk, hogy az Isten Igéjének a hallgatására gyűltünk össze. A cél közös, és összeköt minket, hisz „ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az Én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20) Reformáció küszöbén elevenen él bennünk az Isten keresése, ahogyan Luther Márton is fogalmaz: „Hol találok egy kegyelmes Istent?” És halottak napján, mikor kimegyünk a

temetőbe, és megemlékezünk az elődeinkről, szinte visszahoznánk őket, hogy lássák, mire haladtunk. Jó itt lennünk, és jó ott lennünk a temetőben.

b) „...csináljunk azért három hajlékot...” (Lk 9,33) Ahol az ember jól érzi magát, ott megszilárdul, megerősödik, és további terveket sző. Péter a megdicsőülés hegyén három hajlékot építene, egyet Jézusnak, egyet Mózesnek és egyet Illésnek. Péter beelátott Isten országába, és tervei vannak. Elfelejtette, hogy ott nem Ő a tervező, hanem Isten. Az ősök itt, Koltón (Katalinban) több mint 600 évvel ezelőtt terveztek, házakat építettek, bíztak a jövőben. Teleki Sándor kastélytulajdonos lett. Petőfi Sándor és Szendrey Júlia 1848. szeptember 7-én házasságot kötnek az erdői várban, és nászútra jönnek a koltói kastélyba.

Az ősök végig reménykedtek, Vörösmarty ezt így fogalmazza meg:

„Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán.”
(Vörösmarty Mihály: *Szózat*)

Csak az istenhit és az imádság tartja meg jobb sorsra érdemes református magyar népünket. Ezért építünk hajlékot, ezért építünk gyülekezetet, mert jobb jövőt remélünk. A tanítványokat a hegyen beárnyékolja a felhő, és sokszor minket is homály vesz körül.

c) És a felhőből elhangzik a szózat: „Ez az én szerelmes Fiam, Őt hallgassátok.” (Lk 9,35b) A tanítványoknak meg kellett tanulniuk, hogy kire figyeljenek. A cél napjainkban sem változott. Nekünk, a ma élő egyháznak is meg kell tanulnia, hogy Urára figyeljen. Tőle kapjuk az útbaigazítást, és így a jövőbe tekintve, imádkozó szívvel, bizakodva építközhetünk.

A három tanítvány ott van a hegyen, mindent lát, mindent hall, de senkinek semmit nem mondanak. Miért fontos a tanítványok jelenléte a hegyen? Mert belátást nyernek az Isten országába. Jézust a földön sokszor csak emberként látjuk, de elfeledjük, hogy Ő az Isten Fia. Ő az, aki átvállalja a bűneimet, ha hagyom, és értem is kifizette az árat a Golgotán. A múltat magunk mögött tudva, reménységgel tekintünk a jövőbe. Ámen!

Lovász István
Maramarossziget

Öröm Krisztusban

Alapige: Filippi 4,10–13
Bibliailovásás: János 15,1–11

A Filippibeliekhez írt levelet az öröm levelének szokták nevezni, mert benne újból és újból felbukkan az „öröm, örülni” kifejezés. Pál örömmel gondol a gyülekezetre, örül, hogy mások is hirdetik az evangéliumot (még ha színből is teszik ezt), és buzdítja a hívőket: „örüljetek az Úrban mindenkor, ismét mondom örüljetek!” (4,4) Érdekes felfigyelnünk arra a tényre, hogy ez a levél fogságban keletkezett, ahol Pálnak semmi oka nem lenne örülni. Vagy mégis? A Filippiben élő gyülekezet egy kis adományt juttat el az apostolhoz. Pál megköszöni a gondoskodást, és kifejezi örömét, hogy ilyen lelkiületet tapasztal, hogy megemlékeztek róla. Annak örül, hogy Isten Lelke indította őket erre a gesztusra, és ők ennek az indításnak engedelmessé váltak. „Igen örültem az Úrban”, mondja az apostol. E különös köszönetnyilvánítás után így vall saját magáról: megtanultam, hogy elégedett legyek.

Ki tudod-e mondani, elégedett vagyok? Gazdasági válság, munkahelyi válság, családi élet, személyes kapcsolatok válsága idején lehet elégedettnek lenni? Egyáltalán ebben az életben lehet-e boldognak, elégedettnek lenni, szabad-e elégedettnek lenni? Ősztönünk, hajlamunk azt súgja: kívánj többet. A társadalom a fogyasztásra nevel. Szerezzen minél többet! Mindig az újat akard! Nehogy lemaradj másokhoz képest! Ha őszinték vagyunk ki kell mondanunk, hogy igényeink meghaladják szükségleteinket, azaz többre vágyunk, mint amire valóban szükségünk van. Nem ez készíti minket rohanásra, örült tempóra és felőrölt életre?

A Szentírás nem az igénytelenségre tanít, nem azt mondja, ne legyen semmi, ne alakítsd a házad, ne legyen friss étel az asztalodon, ne legyen szép ruhád. Isten Igéje a megelégedettségre nevel. Világunkból hiányzik az elégedett ember típusa. Figyeljük csak Pál vallomását, mennyire kételkedve rázzuk fejünket ennek hallatán: megtanultam, hogy azokban, melyekben vagyok, megelégedett legyek, tudok megaláztatni, bővölködni, ismerős vagyok a jóllakással és éhezéssel. Mintha ezt mondaná az apostol: változó körülmények között élek, egyszer fenn, egyszer lenn, de nem a körülmények tesznek panaszkodóvá vagy boldoggá, mindig elégedett vagyok. Mintha Pálnak volna egy titka, valami rejtett tartaléka, ami állandó örömmel tölti el. Ez a titkos tartalék, mely még a bilincs szorításában is hálaénekre tudja indítani (ApCsel 16), és ki tudja mondani: mindenem megvan. Mi ez a titok? A Jézus Krisztussal való személyes kapcsolat, a Vele való drága közösség. Pál nem a változó körülményekre tekint, hanem a mindig jelen levő, változatlan Krisztusra mint élő Urára. Lehet, háborog a tenger, viharban van az élet, hánykolódik a kis hajó a hatalmas hullámok között, de a hajóban ott a Mester. Lehet, emlékszünk a régi énekre: „Nem merülhet el a hajó, ha benne ég s föld Mestere pihen.” Természetesen fájnak a megpróbáltatások, nehezek a terhek, de a mostoha körülmények között is elégedett vagyok, mert mindenre van erőm a Krisztusban, aki meg erősít. Ő tesz képessé, hogy mindent hittel fogadjak. Testvéreim, értsük jól, a megelégedettség nem igénytelenség és nem beletörődés. A beletörődő ember szája keserű, örömtelen marad. A megelégedettség nem az, hogy „ez van, ezt kell elfogadni”, nem tudok rajta úgyszemint változtatni. A megelégedettség hitkérdés. Istenre tekintek, az Ő kezéből fogadom mind a jót, mind a rosszat, és tudom, Ő az, aki ebből a legjobbat is ki tudja hozni. Így edzi az Úr a hitemet, türelmemet, hűségemet. Alkalmat ad, hogy kiderüljön, mit is jelent Ő számomra. Valaki egyszer azt mondta: hát azért járok én a templomba, hogy beteg legyen a gyerekem? Ne ítéljük el! Bennünk is ott van az adok-kapok hozzáállás. Istennek az a dolga, hogy szeressen, kíméljen minden bajtól, ha már imádkozom, templomba járok. A hívő embert sem kerülnek el a gondok: télen fázik, családi gondjai lehetnek, nem pattannak le róla és szeretteiről a bacilusok. De van Istene, aki erőt is ad, amikor próbát bocsát reánk.

Egyszer Pál kihallgatáson van. A római helytartó és a zsidó fejedelem előtt beszél Krisztusról. Agrippa király azt mondja neki: majdnem ráveszel, hogy keresztyén legyek. Pál azt válaszolja: kívánom Istentől, hogy ne csak majdnem, hanem nagyon is, nem csak te, hanem akik most hallgattok, olyanok lennétek, mint én e bilincsektől megválva. Pál itt azt mondja: azt a belső szabadságot és örömet kívánom, amit Krisztus adott nekem.

Ez a belső gazdagság, az igazi elégedettség, a mindenkori örvendezés titka az Istenben megnyugvó élet. Az, hogy mindent az Ő kezébe tettel le, nem te akarsz az irányító lenni, hanem átadod a parancsnokságot Neki. Nem te akarsz boldogulni, hanem Ő boldogít téged. Nem te akarsz bűt felejtetni, menekülni a problémák elől, hanem Tőle kéred és kapod az erőt. Ha körülményeid határoznak meg téged, akkor sokszor panasz, néha halvány örömeid hullámváza lesz az életed. Ha viszont szívedben lakik a mindenható

Atyád, a megváltó Urad, akkor az emberileg nézve leghetlenebb helyzetben is hálás és elégedett lehetsz.

Egyszer egy tehetségkutató műsorban feltűnt egy vak leány. Nem panaszkodott fogyatékoságára, azt mondta, neki ezt jutatta az élet. Pár pillanattal később halleluját énekelt. Mikor láttam, azt gondoltam: itt vagyok én, látok, hallok, erőm van, mégis panaszkodom. Hogy is van ez? Testvérem, lehet ma elég jó napod van. De rossz napon is ki tudod-e mondani a halleluját? Kérlek tudatosítsd magadban: van áldott Urad, aki vállalta a keresztet, vállalta a kínhalált, és még szenvedése között is így imádkozott érted is: Atyám, bocsáss meg nekik. Az élő, feltámadt Krisztus ma is keres, hogy életedbe léphessen, erővel, örömmel töltsön be. Üdvbizonyossággal akar megajándékozni. Fordulj hozzá, mondj el mindent Neki, és tapasztald meg az ő drága erejét. Érezd meg a belé oltott élet szilárd örömét! Ámen!

Németh Zoltán János

Nagyborosnyó

Legyünk élő kövekké!

Alapige: 1Péter 2,5-9

Bibliaolvásás: Ézsaiás 8,11-9,1

Mai alapigénk egy körlevél részlete, amelyet Péter apostol a Kis-Ázsiában szétszórta élő keresztyéneknek írt. Azokról a pogányokból lett keresztyénekről van szó, akik szakítottak korábbi pogány életvitelükkel, felhagytak a pogány szokásokkal, a bálványimádásban és a szokásos szórakozásban, kicsapongásban nem vettek többé részt. Ezért a pogány többség kiközösítette, megbélyegezte őket. Alaptalan vádakkal illették a keresztyéneket, és gyakran voltak üldöztetésnek kitéve. Ártatlanul szenvedtek az igazságért. Ennek következtében megingott az Istenbe vetett hitük. Az apostol a levél megírása által akar ezekben az emberekben reménységet önteni.

Az Igében építkezésről hallunk. Péter apostol arra kéri a Kis-Ázsiában szétszórta élő keresztyéneket, hogy élő kövekként épüljenek lelki házzá. A kérés azonban nem csak a kis-ázsiai keresztyéneknek szól, hanem a mindenkori igehallgatóknak, egyben nekünk is. Az építkezés, az építés nemes feladat, de egyben nagyon nehéz is. Nehéz akkor építkezni, amikor a környezetünkben az építkezésnek éppen az ellenkezőjével, a leépüléssel szembesülünk. Olyan világban élünk, ahol minden erről szól. Érvényes ez egyéni és közösségi életünkre vonatkozóan egyaránt. Gyakran épül le az egészségünk a sok betegség, a kimerültség következtében. A nagy rohanásban elfásulunk, elfogy a munkakedvünk, egyre türelmetlenebbekké válunk embertársainkkal szemben. Nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is leépül az ember, gyakran a család is. Házastársak elválnak, egyre több gyermek nő fel szétszakadt családokban. A külföldi munkavállalás egyre több embert szakít el szeretetétől. Csak ünnepekkor, évente egyszer-kétszer találkozhatnak egymással. A leépülés nyomon követhető közösségi életünkben is. Falusi közösségeink, gyülekezeteink lélekszámukat tekintve megfogyatkoztak, a fiatalok elmennek, az idősek kihalnak, közösségeink gyengülése folyamatos. Szemünk előtt játszódott le az utóbbi húsz-huszonöt év leépítő tevékenysége, amikor egy teljes ország iparát tették tönkre, és értékesítették az ócskavastelepeken különböző spekuláns érdekcsoportok. Ami pedig a legszomorúbb, az hogy ezt a folyamatot látjuk az egyházban is. Nemcsak azért, mert elveszíti híveit, hanem lelki értelemben is. Amennyiben az egyház nem tud hűséges maradni a Jézus Krisztus örökségéhez, amennyiben az evangéliumot nem a maga teljes tisztaságában hirdeti, hanem emberi elvárásoknak megfelelően, valamilyen belső megfelelési kényszerrel vezérelve hirdeti az Igét, menthetetlenül le fog épülni.

Az apostol mégis arra kéri a gyülekezetek tagjait és a mai igehallgatókat, hogy a látottakkal ellentétben kezdjenek el építkezni. Tudjuk azt, hogy az építkezés mindig az alapkövetésével, az alap elkészítésével kezdődik. Az alap elkészítése rendkívül szakszerű munkát igényel, ugyanis nagyban meghatározza az egész épület élettartamát. A keresztyén ember életének alapja maga Jézus Krisztus. Erről tesz bizonyosságot maga Pál apostol is a korinthusiaknak írt első levelében, amikor azt mondja: *Mert más fundamentumot senki sem vehet azonkívül, amely vetetett, mely a Jézus Krisztus.* (1Kor 1,11) Életünk nagy kérdése az, hogy milyen alapra építjük fel életünket, családjunk, gyermekeink életét? A mai ember egyik problémája, hogy nem megfelelő alapra építkezik. Sokféleképpen lehet építkezni. Lehet kősziklára, szilárd alapra építeni az épületet. Igaz, hogy több munkát, fáradságot, anyagi ráfordítást igényel, de a tartós alap a biztosítéka annak, hogy az épület kiállja a próbát, megáll az élet viharai közepette. Lehet azonban futóhomokra, ingoványra is építkezni, amikor gyorsabban megy, könnyebb az építkezés, de az épület gyengébb és kevesebb biztonságot nyújt. A mindennapi tapasztalat is azt igazolja, hogy emberek, közösségek különféleképpen építkeznek. Vannak, akik azt vallják, hogy az anyagi jólét és biztonság, egy fényes karrier vagy éppen a családi közösség szeretete jelenti a biztos alapot. Tudjuk azonban azt is, hogy sem a jólét, sem a karrier, sem a szépség, sem a családi béke nem állandó. Az anyagi gondok, a családi békétlenség, a betegség alapjaiban rázza meg életünket. A hívő embernek tudnia kell, hogy életünk egyedüli biztos alapját csak maga Jézus Krisztus jelenti. Aki nem erre az alapra építkezik, előbb vagy utóbb tönkremegy az élete. Rengeteg tönkrement emberi léttel találkozunk. Házasságok, emberi kapcsolatok milliói mennek tönkre. Mindennek oka, hogy a kellő időben nem megfelelő alapot vetettek az emberek.

Az apostol arra kéri a gyülekezetek tagjait, hogy épüljenek lelki házzá. Nem elég tehát alapot vetni, ennél többre van szükség. Az alap elkészítése csak az első lépés a Krisztus követésében. A hívő embernek tovább kell lépnie. Nem elég Krisztust szívünkbe befogadni, vasárnaponként hitünket megvallani a templomban, adományainkkal fenntartani az egyházat. Ha készek vagyunk a Krisztus tanítását szívünkbe befogadni, akkor hétköznapi életünket, munkánkat is az ő akaratának kell hogy alárendeljük. A keresztyén ember élete, gyakran szakad ketté, egy vasárnap-ünnepnapi és egy hétköznapi életre. Mít jelent ez a gyakorlatban? Elmegyünk vasárnap a templomba, imádkozunk, a testvérek közösségében megvalljuk hitünket, de az, amit a templomban hallunk, megtapasztalunk, nem tükröződik hétköznapi életünkön. A hétköznapi életben nem éljük meg hitünket. Nehezünkre esik Jézusról beszélni, róla bizonyosságot tenni, mert tartunk attól, hogy a környezetünk, embertársaink, elutasítóan viszonyulnak ehhez.

Az Anyaszentegyház épületébe mindenkinek be kell épülnie. A mai egyház nincs abban a helyzetben, hogy valakinek a szolgálatát tudná nélkülözni. Sajnos napjainkban is beigazolódnak Jézus szavai, aki azt mondta, hogy az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Nemcsak a lelkipásztori szolgálatot vállalják egyre kevesebben, hanem presbiteri tisztség betöltésére is egyre ritkábban lehet alkalmas embereket találni. Ennek egyik oka, hogy egy elvilágiasodott társadalomban élünk. Nemcsak a fiatalok életére jellemző ez a fajta távolságtartás az egyházzal szemben, hanem egyre inkább az idősebb nemzedék tagjaira is. Folyamatosan érzékeljük, hogy az egyház nem tudja megszólítani ezeket a kallódó egyháztagokat, egyre nehezebben tudjuk eljuttatni az Ige üzenetét hozzájuk.

Amennyiben sokan nem tudnak beépülni az Anyaszentegyház testébe, annak két nagyon fontos következménye van. Az egyik az, hogy meggyengül a fal, ha hiányzik onnan egy-egy kő vagy tégl. Az egyház, a gyülekezet akkor tudja eredményesen hirdetni az Igét, akkor tud a világban hatékonyan jelen lenni, és akkor tudja meggyőzni a Krisztus igazsága felől a közömbös embertömegeket, ha egyháztagjait be tudja építeni a saját lelki épületébe. Ha ez nem sikerül, meggyengül a fal, és idővel összeomlik az épület.

A másik fontos következmény az, hogy nemcsak az egyház vallja kárát annak, hogy egyháztagjaink nem épülnek be a gyülekezet közösségébe, hanem maguk a kallódó egyháztagok is. Napjainkban a nagyméretű kivándorlás és a külföldi munkavállalás rendjén látjuk azt, hogy a külföldre távozók egy része minden kapcsolatot megszakít az egyházzal. Azokat a köveket, amelyek képtelenek beilleszkedni az egyház épületébe, elnyeli az élet sara. Ez az állapot új kihívások elé állítja az egyházat. Sürgősen választ kell találni arra a kérdésre, hogy miképpen tarthatjuk meg ezen egyháztagokat, és hogyan tudjuk megakadályozni, hogy leszakadjanak az egyház testéről. Nagy gondot jelent a velük való kapcsolattartás. Ebben a modern kommunikációs eszközök, az internet lehetnek segítségünkre. A következő évek nagy feladata lesz az egyház számára, hogy ismét összegyűjtse híveit.

Az apostol arra kéri a kis-ázsiai keresztyéneket, hogy mint élő kövek épüljenek lelki házzá. Felvetődik a kérdés, hogy mi teszi ezeket a köveket élőkké. A válasz az Igében rejlik. Isten Lelke az, aki élőkké teszi a köveket. A Lélek köveiből épül fel az egyház. Amennyiben ez nem történik meg, az egyház nem lesz más, mint egy karitatív tevékenységet végző akármilyen civil szervezet. Ezért kell kérnünk Istent, hogy Lelke által vezéreljen a szolgálatban, hogy tartson össze bennünket egy közösségben.

Az egyház épülettetébe való beépülésnek megvan a maga célja. Péter apostol ezt úgy fogalmazza meg, hogy az élő kövek beépülésének értelme nem más, mint az, hogy a hívek Istennek tetsző lelki áldozatot hozzanak. Tudjuk azt, hogy Jézus Krisztus kereszten való áldozata által egyszer és mindenkorra eleget tett a mi bűneinkért, és áldozatának a megismétlése teljességgel szükségtelen. Akkor milyen áldozatról beszél az apostol? Ez az áldozathozatal nem más, mint hogy egész életünket odaszánjuk az Isten dicsőségére. Jézus Krisztus nem azt várja el, hogy az övéhez hasonló áldozatot hozunk, hanem azt, hogy életünket, munkánkat szánjuk oda az Isten dicsőségére és embertársaink javára. Vállaljunk közösséget a rászorulókcal, azokkal, akik önhibájukon kívül szegények, az árvákkal, bajbajutott embertársainkkal.

A levél megírásának egyik fő célkitűzése az volt, hogy az apostol töltse el reménységgel Kis-Ázsia üldözött keresztyéneit. Választott nemzetségnek, királyi papságnak, szent nemzetnek, megtartásra kiválasztott népnek nevezi őket. Nézzük meg, hogy ezek a megnevezések milyen jelentéstartalommal bírnak nemcsak a levél címzettjei, hanem a mai igehallgató számára is. Az üzenet, amely szól az üldözött keresztyének felé, számunkra is aktuális. A választott nemzetség tagjai azok, akiket Isten választott ki egy bizonyos feladatra. Nem ők választották az Urat, nem is egymást válogatták össze, hanem a mindenható Isten választotta ki őket, és formált belőlük egy közösséget. Jézus Krisztus is ugyanezt hangsúlyozza, amikor ezt mondja tanítványainak: *Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjetek és gyümölcsöt teremjetek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.* (Jn 15,16) Ez alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a kiválasztás Isten kegyelmének tulajdonítható, egy jól meghatározott céllal történt, és a választottak érdekében történik. Azonban nemcsak a kis-ázsiai üldözött keresztyéneket, hanem a mai igehallgatóban is felmerül a kérdés, hogy kik a kiválasztottak. A Szentírás erre egyértelmű választ ad. Isten választottjai azok, akik az isteni kiválasztást nem utasítják vissza, Jézus Krisztust elfogadják Megváltójuknak, készek őt bármilyen körülmények között követni és teljes életüket alárendelni az ő akaratának. Nemcsak a zsidókból lett keresztyének, hanem a megkeresztelkedő pogányok is ugyanazon közösség tagjai. A kiválasztás hozadéka a gyümölcsstermő élet kell hogy legyen.

Az apostol királyi papságnak nevezi a kis-ázsiai gyülekezetek tagjait. Ők azok, akik papok módjára közeledhetnek Istenhez, és egykor majd részesedni fognak Krisztus királyi uralmából. Péter szent nemzetnek nevezi a választottakat. Olyan nép ez, amely tény-

legesen az Isten szolgálatában áll, és amelynek feladata, hogy bizonytságot tegyen Jézus Krisztusról, és hirdesse Isten csodálatos tetteit. Ez alapján elmondhatjuk, hogy Isten választott népének jól meghatározott küldetése van a világban. Mi is ennek a népnek a tagjai vagyunk. Ez azt jelenti, hogy nekünk küldetésünk is van. Ez nem jelent mást, mint hogy olyan életet kell élnünk, úgy kell munkálkodnunk, hogy a világ előtt bizonyossá váljon, hogy mi a Jézus Krisztus gyermekei és a választott nép tagjai vagyunk. Sokszor tesszük fel magunkban a kérdést, hogy milyen feladattal is bízott meg Isten. Gyakran támad az az érzésünk, hogy mi ebben az embertelen világban, ahol elhatalmasodott az emberi gonoszság, ahol Istenétől elfordult az ember, nem tudunk semmit cselekedni annak érdekében, hogy megváltozzon a közhangulat, hogy jobbak, türelmesebbek legyenek az emberek. Emberileg nézve kilátástalannak tűnik mindez, életünk azonban nem céltalan, valamennyiünknek Isten feladatot adott a családban, a munkahelyünkön, az egyházban. Ennek a megbízatásnak eleget kell tenni. Ez a nép egy szent nép, amely magának az Istennek a tulajdona. Szent Fiát, Jézus Krisztust emberi testben e nép megváltására küldte. Jézus a szegletkő. Aki benne hisz, nem szégyenül meg soha.

Végül az apostol megtartatásra való népnek nevezi azt a közösséget, amely számára e levelet írta. A környezetünkben élő hitetlenkedők, a népünk életét vizsgáló és elemző okoskodók gyakran állítják azt, hogy népességfogyás, a népünk életében tapasztalható elvándorlás, falvaink, gyülekezeti közösségeink, elöregedése, a fizikai és lelki leépülés folyamata megállíthatatlan. Ezzel ellentétben Isten Igéjének mondanivalója teljesen mást hirdet. Az Ige üzenete nem a reménytelenséget, a kilátástalanság érzését erősíti bennünk, hanem éppen az ellenkezőjét, a reménységet. Isten azt üzeni számunkra, hogy a mi népünknek jövője van. Istenben bízva, közös erővel megállítható a leépülés folyamata.

Ennek azonban komoly feltételei vannak. Az elsődleges feltétel az, hogy egyéni és közösségi életünk számára maradandó, erős alapot válasszunk. Ez az alap nem lehet más, mint a mi Urunk Jézus Krisztus. A bele vetett hitünkre kell építenünk családjunk, közösségeink életét. Gyermekeinket, az ifjúságot, amely sokszor nem találja a helyét a világban, a Krisztus ismeretében kell nevelnünk. A másik feltétel pedig az, hogy az épületbe, az Anyaszentegyház közösségébe mindenkinek be kell épülnie. A lelkileg megújuló ember számára az Igét, a lelki táplálékot Isten az egyházban adja. A kisebbségi sors keresztjét hordozó magyarság sem fog megmaradni Jézus és az egyház nélkül. Amennyiben azonban eleget tudunk tenni e két feltételnek, bizonyosra vehetjük, hogy a népünk romlását várók, mindazok, akik a leépülést egy megállíthatatlan folyamatnak tartják, meg fognak szégyenülni, Isten megtartatásra szánt, kiválasztott népe pedig túléli korunk megpróbáltatásait, és megmarad. Ámen!

Török Csingó Adorján

Mezőkeszű

Kegyelemből, hit által

Alapige: Róma 3,28

Bibliailvasás: Jakab 2,17–26

Egyszer olvastam egy történetet, melyben egy kamasz fiú késő délután a belvárosban csellengte el az időt. Ahelyett, hogy hazasietett volna, inkább a kirakatokat nézegette, megfeledkezve arról, hogy otthon várja a család és az ebéd. Megmondaná, hány óra? – szólította meg a kirakatot szemlélő hölgyet. A hölgy megfordult, hosszan a maszatos gyerek arcába nézett, és így szól: Fiacskám, ha te egy hölgytől kérdezni akarsz valamit, akkor először kiveszed a kezed a zsebedből, azután a rágógumit a szádból, majd meg-

törlöd az orrodát, megállsz, köszönsz szépen, és udvariasan azt mondd: Bocsánatot kérek, ha nem zavarom, meg tudná mondani a pontos időt? – és most kérdezz szépen még egyszer. A kamasz tágra nyílt szemel bámult a hölgyre, majd lassan feleszmélve csak ennyit mondott: Hát ez nekem túl komplikált, akkor inkább elkések... és tovább csellengett zsebre dugott kézzel.

Amikor az alapige többszöri elolvasása után elgondolkodtam azon, hogy mit vagy miről is beszéljek ma itt, akkor azt mondtam, hogy hát ez nekem túl komplikált. Aztán napok elteltével rájöttem arra, hogy a történetben szereplő hölgygel ellentétben Isten nem vág a fejünkhöz egy sor kioktatást és feltételt, ahhoz hogy megigazulhassunk Előtte. Sokkal könnyebb dolgunk van, csak egy dolgot kell tennünk: hinnünk kell! Egyedüli feltétel, amit nekünk keresztyéneknek és ennek a világnak teljesítenie kell ahhoz, hogy megigazuljunk Isten előtt az, hogy hitünket és bizodalmunkat Jézus Krisztusba vessük. Hallottuk az Igéből is, hogy „az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül. Nem kell egy sor törvényt előzetesen betartanunk, nem kell egy sor jó cselekedetet előre véghezvinnünk ahhoz, hogy Isten előtt megigazuljunk. De akkor mire való a törvény? Mit kezdjünk azzal a sok előírással és törvénnyel, amelyek mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben is olvashatók? Be kell-e tartani azokat, vagy nem? Olyan kérdések ezek, amelyek bennünk is megfogalmazódnak.

Nos testvéreim, tudnunk kell azt, hogy a zsidó vallás törvényvallás. Benne nagy szerepet töltenek be az előírt törvények és parancsolatok. Erre épül a vallás és az emberek vallásos élete. Minden hithű zsidó tudja, hogy melyek azok rendelkezések (szám szerint 613), amelyeket be kell tartania ahhoz, hogy Isten előtt megállhasson. Református hitvallásaink és hitünk szerint a törvénynek az a haszna, hogy rámutat a bűnre. Megmutatja, hogy mi az, ami Isten akarata ellen való. És ebben benne van az is, hogy a törvény egy olyan keret, amelyből, ha nem léptünk ki, nem vétkezünk Isten ellen. De, mivel bűnösök vagyunk, újra meg újra átlépjük ezeket a határokat. A törvény tehát az ember védelmére adatott Istentől, és nem azért, mert Isten rá lenne szorulva, hogy így kicsikarja az emberből az engedelmisséget. Így a törvények és parancsolatok betartásával földi életünket könnyebbítjük, azt tesszük szebbé, jobbá, boldogabbá, és nem holmi belépőjegyek ezek az örök életre. Az örök életre való belépőjegy Jézus Krisztus, aki életével betöltötte a törvényt, és ezáltal felszabadított minket is és az egész világot a cselekedetek törvényének átka alól. De ugyanakkor elénk helyezte a hit törvényét. Megigazulásunkhoz elég tehát az igaz hit, amelyről a káténk 21-ik válaszában azt olvassuk, hogy biztos ismeret és szívbéli bizodalom a mi Urunkba és Megváltónkba, Jézus Krisztusba, aki éltével fizetett azért, hogy nekünk életünk legyen. Jó példa a hit által való megigazulásra Ábrahám, akiről azt olvassuk az 1Móz 15,6-ban, de a Róm 4-ben is, hogy: „Hitt pedig Ábrahám az Istennek, és tulajdoníttaték az ő neki igazságul”, hallottuk a bibliaolvasás során. Ábrahám, aki annak ellenére, hogy már idős volt, és felesége meddő, mégis hitt Isten ígéretében, hogy ő még nagy népnek lesz az atyja. Ha ilyen igaz hitünk van, akkor a törvények betartása, a jó cselekedetek nem feltételei, hanem következménye a mi Isten előtt való megigazulásunknak.

Nekünk tehát nem azért kell a jót cselekednünk, mert így válik Krisztus megváltó és megigazító munkája teljessé. Nem, mert a megváltást, azt, hogy Isten nekünk tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét mi, emberek semmiféle külső hatással nem tudjuk előmozdítani. Egy szokatlan és furcsa hasonlattal élve Isten nem olyan, mint a Casco biztosítás, amely ha összetörjük az autónkat, a kárnak csak a 80%-át fizeti vissza, a többi 20%-ot nekünk kell kitenni. Isten 100%-osan véghezviszi bennünk, bűnös emberekben megváltó munkáját, de csak akkor, ha Krisztus jótéteményeit hívó szívvel elfogadjuk – ahogyan azt a káté 60. kérdésének válaszából is tudjuk. Én nem azt állítom, hogy el kell vetnünk magunktól a törvény cselekedeteit, hogy nem kell

a jót cselekednünk, mondván, hogy azok úgyszemint érnek semmit. Nem, mert jól tudjuk, hogy Pál apostol sem erre buzdította a római gyülekezetet. A lényeg az, hogy ne tulajdonítsunk túl nagy szerepet emberi cselekvéseinknek, hanem meglátva azoknak igazi értelmét, cselekedjük azokat Isten és embertársaink dicsőségére. Ha nem így teszünk, akkor a dicsekvés, becsvágy felé vezető úton járunk. És ugye jól ismerjük Pál apostolnak az 1Kor 4,7-ben megírt szavait, mikor ezt mondja: „Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna?”

A hit törvénye által segít, hogy ne kérkedhessünk embertársaink előtt a mi jó cselekedeteinkkel. Isten kirekesztette a dicsekedést – olvashatjuk a 27-ik versben. Persze kellene a jó cselekedetek, hisz mi módon tudunk jó példát mutatni a világnak, ha nem az életvitelünk által. Mi módon tudjuk megmutatni a világnak a mi hitünket, azt, hogy mi Isten megváltott gyermekei vagyunk, ha nem azáltal, hogy megtartjuk a törvényt, és a jót cselekedjük. Mindezt pedig nem azért, hogy dicsőséget szerezzünk önmagunknak, hanem hogy Istent dicsőítsük, és embertársainkat megnyerjük a Krisztusnak!

A történetbeli ifjú nem értette mindazt, amit a nő mondott neki, ezért sarkon fordult, és tovább csellengett. Mi azért értsük meg Istennek akaratát, és így haladjunk előre a számunkra kijelölt úton. Fogadjuk el Isten kegyelmét, és hit által törekedjünk a jóra. Adjunk hálát megváltó Istenünknek, imádkozzunk, hogy tartson meg és vigyen előbb az igaz hitben, és vezéreljen az örök életre! Ámen!

A hadiflotta egyik tisztje gyermekkorától arról álmodott, hogy egyszer egy nagy hadihajó parancsnoka lesz. Végül álma valóra vált, mert kinevezték a legmodernebb és legnagyobb hadihajó kapitányának.

Egy viharos éjszakán éppen a kapitány volt szolgálatban a hajó hídján, amikor különös fényre lett figyelmes, amely veszedelmesen közeledett hajója felé. Ahogy a hajó szelte a mérhetetlen hullámokat, a fény fel-le imbolygott a láthatáron. A kapitány parancsot adott a következő üzenet közvetítésére: „Változtass irányt tíz fokkal délnek!” Azonnal jött a válasz: „Változtass irányt tíz fokkal északnak!” A kapitány dühbe jött, hogy neki ne dirigáljon akárki, és üzent, hogy „Változtass irányt tíz fokkal délnek, én vagyok a kapitány!” Mire azonnal jött a válasz: „Válts irányt tíz fokkal északnak! Kovács tengerész vagyok!” A kapitány most már komoly hangon, aggódva az egyre közeledő erős fény miatt visszaüzent: „Azonnal változtass irányt délnek! Csatahajó vagyok!” A válasz most sem maradt el: „Válts irányt tíz fokkal északnak! Világítótorony vagyok!”

Prédikációk újkenyér ünnepének nagyhetére

Bustya Dezső
ny. lelkipásztor
Marosvásárhely

Kenyér és élet

I. A verejtékes kenyér

Alapige: 1Mózes 3,19a

a) Alapigénk egy átokrészlet. Isten átkozta meg ezzel az első emberpárt, főként Ádámot, mivel engedetlenségével méltatlanná lett az Édenkertre. Az átok nemcsak eny-nyiből áll, hanem ez is benne van: átkozott legyen a föld miattad; fáradságos munkával élj belőle éltednek minden napján. Töviset és bogáncskórót teremjen tenéked, s egyed a mezőnek fűvét. A kenyér éppen azért lesz *verejtékes kenyérré*, mert fáradságos munka szükséges az előteremtéséhez. A verejték szóban benne van az egész gyötrelmes emberi sors. Benne van a terméketlen esztendők keserősége, a száraz és fekete kenyér íze, a gyakori hiábavaló fáradság és a nehéz emberi munka, a sikertelenség és az erőtlenség. És benne van sokféle lázadozás, a mi sok ég felé irányított panaszkodásunk és kérdésünk.

b) A kérdések között a leggyakoribb: *miért verejtékes a kenyérünk?* Miért kell olyan sokszor verejtékkal kimunkált és fogyasztásakor könnyekkel sózott kenyeret ennünk? Ha csak emberi ésszel keressük kérdéseinkre a választ, eltévedünk. Vagy legfennebb a keserű irigységig jutunk: azért verejtékes, panaszos egyeseknek a kenyere, mert másoknak talán túl könnyen kerül az asztalukra. Másoknak könnyebb és kevesebb munkával adatik a kenyér. De ez nem teljes és véglegesen megnyugtató válasz. Ha a kérdést szélesebb látókörben vizsgáljuk, észre kell vennünk: az egész emberiségnek közös sorsa a verejtékes kenyérévés. Gyötrelmes munkába, sokszor több befektetésbe kerül a kenyérszerzés, mint amennyi eredménnyel jár. Miért? Az emberiség egyetemes nyomorúsága miatt mondjuk ki az igazságot: *a bűn miatt*. Mert az Igénkben olvasott átkot Isten éppen az első bűn elkövetése után, a bűn büntetéseként bocsátotta az emberre. Ameddig pedig ezen a világon bűn lesz, addig mindig orcánk verítékével esszük kenyérünket.

c) De van az Igében vigasztalás is. Mégpedig az, hogy Isten a bűneset utánra rendelte az embernek a verejtékes kenyeret. Azelőtt tehát másképpen volt. Az Édenkert művelése és őrzése bizonyára nem volt olyan gyötrelmes és fáradságos munka, mint a későbbi, akár a mai kenyérszerzés. Ezért el kell jönnie annak a boldog időnek, amikor a kenyér ismét visszanyeri eredeti jó ízét. Krisztus Urunk az ember bűnéért tökéletesen megfizetve, annak átkát elhordozta, s ezért minél inkább egygyé leszünk Vele, annál közelebb leszünk ahhoz, hogy ne csupán verejtékkal, de hálaadó örömmel tudjuk enni mindennapi kenyérünket. Amen!

II. A kenyér Melkisédek kezében

Alapige: 1Mózes 14,14–18

a) A felolvasott történetnek három szereplője van. Az egyik Ábrám vagy későbbi neve szerint Ábrahám, Izrael népének ősatya. A második ennek unokaöccse, Lót; a harmadikat pedig úgy nevezi a Szentírás, hogy Melkisédek, Sálem királya. A történet azt beszéli el, hogy Ábrám amint meghallja, hogy kedves rokona, Lót fogságba esett, fegyveres csapattal elindul annak fogva tartói ellen, és eredménnyel jár. Kiszabadítja atyjafiát hozzátartozóival és minden jószágával együtt. Amint győztesen hazafelé indul, elébe jön Melkisédek, kezében kenyeret és bort hozva. Alapigénk megjegyzi, hogy ez a Melkisédek a magasságos Istennek papja volt.

b) A kenyér és a bor a harcban megfáradtának a megerősítésére, felüdítésére szolgál. A mi egyedüli Főpapunk, Krisztus Urunk azért szerezte számunkra az úri szent vacsorát, hogy lelki megerősítésünkre szolgáljon. Harcainkból, mindennapi küzdelmeinkből megfáradtan, éhesen és szomjasan térünk meg újra meg újra – Ő pedig, mint egykor Melkisédek tette, előnkbe jön a sákramentum jegyeivel. A zsidókhöz írt levél tanúsága szerint (7,1–3 és máshol) Melkisédek Krisztus ószövetségi előképének tekintendő. Neve annyit jelent „igazság királya”; uralkodási területe szerint Sálemnek, azaz békességnek királya. Miután a harcból hazatérő Ábrámot megáldotta, az ősatya tizedet fizetett neki. A mi örökkévaló Királyunk Krisztus. Ő az Igazságnak és a Békességnek Királya. Ha Ő adja nekünk a kenyeret és a bort, békességben és áldással tudjuk azt elfogyasztani, lelünk üdvére és testünk épülésére.

c) Ábrám a harcban is szerezhetett volna kenyeret mint hadizsákmányt. Ez azonban tisztátalan, alkalmatlan eledel lett volna. Ő Melkisédek kezéből fogadta el a kenyeret és a bort. A harcból hazahozott kenyérhez hozzátapadt volna a vér és az erőszak. Az Igazság és Béke Királyától kapott kenyérben és borban csak az lehet, ami az ajándékozóban. Testvérem, te hogyan szerzed, kinek a kezéből fogadod el a kenyeret? Krisztus Urunk, az Igazság és Béke Királya önmagát adja nekünk a kenyér és bor jegyeiben, hogy ez a lelki táplálék igazságra és békességre vezéreljen minket is. Ha vele tápláltatunk, nem haraggal, vérrel, erőszakossággal, de békességgel és igazsággal esszük a mindennapi áldást, a mindennapi kenyertünket. Ámen!

III. Kiáltás kenyérért

Alapige: 1Mózes 41,53–57

A Szentírás igen sok helyen beszél kenyérről, és minden előfordulási helyen – ha más-más viszonylatban is – sok a hozzánk szóló üzenet. Mai Igénkben hármas vonatkozásban szól hozzánk Isten.

a) *Az éhség Isten akaratából jön* (vö. Heidelbergi Káté 27.). Az egyiptomi éhség sem véletlen, mint ahogy ez életben semmi sem történik véletlenségből. Isten előre megjelentette a fáraó álmait Józsefnek, az ő hűséges szolgájának. Amikor tehát a bőség hét esztendeje után elkezdődött az éhség ideje, ez csak a hitetlenek számára volt váratlan vagy reménytelen helyzet. József ebben is a Mindenható Isten Igéjének és akarátának beteljesülését látta. A hívó ember az idők jeleit látva nem törik össze akkor sem, ha a megjövendő nyomorúságok elkezdődnek, mert ebben is a hűséges gondviselő Atya akarátának a beteljesülését látja, és annak örül.

b) Isten kegyelmét mutatja, hogy az általános nyomorúság alól van kivétel. Az egész földön éhség van, de egy helyen van kenyér: *Egyiptom földén mindenütt vala kenyér.*

(54. v.) Vannak gabonaházak, amelyek megnyitásra várnak. A legnagyobb nyomorúságok idején Isten maga nyitja meg a kegyelem gazdag tárházait, és mér belőle kinek-kinek a szüksége szerint.

c) *Hol van az a hely, ahol van kenyér?* Általánosságban azt látjuk Igénkben: Egyiptomban van kenyér. Pontosabban: Egyiptomban ugyan, de nem ott, ahol a fáraó van, hanem ott, ahol József van. Józsefnek egyenesen az a küldetése, hogy atyjafiainak megmaradását munkálja az idegen országban. Minden, ami vele változatos életében történik: eladatás, börtön, ártatlanul elhordozott szenvedések, mind erre a célra néznek. József az árnyék, a mi Urunk Jézus Krisztus a valóság. Ő azért jött, hogy juhainak „*életük legyen és bővülködjenek*” (Jn 10,10). Ott van kenyér az éhség közepette is, ahol Ő van. De ott egyetlen kenyér ezreknek is elegendő. Krisztus pedig itt van köztünk, az Egyház közösségében. Ezért van nekünk kenyertünk, ezért bízta reánk Ő maga az éhezéseket is. Ahol Ő jelen van, és az Ő követői Józsefekké lesznek, halkul a kenyérért való kiáltás, enyhül a nincstelenség és nyomorúság, és magasra szárnyal a megelégültek hálaéneke. Ámen!

IV. A mennyből alászálló kenyér

Alapige: 2Mózes 16,1–15

a) Igénk azzal kezdődik, amiről egyébként sok helyen beszél az Ótestamentum: Izrael népe *zúgolódni* kezdett Mózes és Áron ellen a pusztában. Ezúttal elégedetlenségük okaként éhségükre hivatkoznak. Azt óhajtják, hogy bár elpusztultak volna az egyiptomi szolgaságban, mert ott nem nélkülözték a tápláló eledelt. Nem ismerünk-e önmagunkra ezekben a kishitű, könnyen elcsüggedő emberekben? Nem az éhség és a szomjúság a nagyobbik nyomorúság, hanem a *hitetlenség*. Ahol hit és bizalom van, ott mindig van elegendő kenyér is. Hogy honnan? Isten áldásával megadja azt a *föld*. Sőt Istennek arra is van hatalma, hogy az ég adja meg azt.

b) Alapigénkben éppen erről van szó. Az ígélet földje felé vándorló választott nép nem telepedhetett le egy adott helyre, hogy ott földműveléssel szerezze meg kenyereit, hiszen állandóan úton voltak. Izrael fiainak nem volt lehetőségük arra, hogy a földből szerezzenek kenyeret maguknak, és nem volt elég hitük ahhoz, hogy az égből várják azt. Márpedig aki magát Istenre bízta, annak meg kell tanulnia a földről az égre tekinteni. – Vajon a te életedben is nem azért oly sok a panasz és az elégedetlenkedés, mert csak a földön keresed az élet fenntartásához szükséges dolgokat? Pedig Isten készen van arra, hogy az égből adjon neked javakat, olyanokat, amelyek mindörökké megmaradnak.

c) Ez a pusztai kenyér, a manna az *égből szállott alá*. Egészen addig táplálta a népet, amíg Józsué vezetése alatt Kánaán földjére lépett. Ott, az ígélet földjén megszűnt, mert ott már lehetőség nyílt számukra munkát végezni, a földet megművelni. Ez a tény azt mutatja nekünk, hogy kenyereinket mi is két úton szerezünk. Földi kenyeret biztosít számunkra Isten rendeléséből és munkánk nyomán a föld, mennyei kenyeret ad imádságunkra feleletképpen az ég. Elmaradhatatlan nagy szükségünk van mindkettőre. És mindkettőért hálaadással tartozunk az ajándékozó Úrnak.

A mennyből alászálló kenyér csodájára Izraelben az atyák mindig emlékeztették a fiaikat. Az Élet Kenyerét mégis elvetették, amikor az közéjük jött ebbe a világba. Mi azonban tudjuk, hogy mindannyiunknak Krisztus a mennyből alászálló Kenyér, és aki belőle eszik, annak ajkán elnémul a zúgolódás, a panasz, és hálaadással telik meg a lelke. Ámen!

V. Az életmentő kenyér

Alapige: 1Sámuel 21,6

a) Az ószövetségi szent hely berendezéséhez hozzátartozott a szent kenyerek asztala. Minden hétfégen a papok frissen sült kenyereket tettek a szent asztalra emlékeztetőül. A régi kenyereket, amelyeket elvettek onnan, a törvény szerint csak a papok ehettek meg, az az ő osztályrészük volt Isten rendelése szerint. Közöséges ember nem ehetett a szent kenyerekből.

Bibliai leckénk történetének idején Dávid menekültként kerül Nób városába. Egyedül, fáradtan érkezik meg oda. A szent helyen Akhimélek pappal találkozik. Öt kenyeret, vagy másféle eledelt kér tőle. A pap előadja, hogy csak szentelt kenyere van, amit a szent asztalról szedtek le. És adott belőle, jöllehet Dávid maga nem volt pap; a szigorú törvényes rendelkezés szerint tehát nem volt joga a szent kenyerekből enni.

b) De most, az életmentés érdekében, Akhimélek pap eltekint a törvényes rendelkezésektől. Szinte szentségtörést követ el, de tetteivel éhséget csillapít, nyomorúságot gyógyít, emberéletet ment. Mit jelent ez a mi számunkra? Bizonyára azt, hogy nincs szentebb szolgálatunk e világban, mint az éhezők megelégitése, emberi életek megmentése! Mit ér vajon annak a vallássága, áhítata, aki nem gondol a mellette élő szűkölködőre? – Az igazi hit és az igazi kegyességi szolgálat nem kerülhet ellentétbe egymással. Az életmentő kenyér odanyújtása a nélkülözőnek: az igazi istentisztelet.

c) Az Egyháznak az Úr adott kenyeret, kétfélét is: testit és lelkit egyaránt. Mindkettőt osztogatni kell Urunk példája és rendelése szerint. Krisztus Urunk is e kétféle kenyeret osztogatta: jóltartotta az ötezreket és a négyezreket testi kenyérral, de minden darabkához hozzáadta önmagát is. Nekünk is ezt kell tennünk. Úgy add a rászorulóknak az életmentő kenyeret, hogy továbbosztogassad magát az élő Krisztust is. Órea éhes ez a teremtett világ, s mind többek előtt naponta világossá lesz, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem mindazzal, ami az Úrnak szájából származik. Nemcsak kenyérré éheznek, és vízre szomjaznak az emberi lélek, hanem az Ige kenyérére, s üdítő forrásvízére is. Az ilyen éhezők és szomjazók lassan elindulnak Krisztus látható teste, az Anyaszentegyház felé. Vajon van-e az Egyháznak mit adnia? Van-e nekünk részünk az Élet Kenyerében, hogy életmentőkké lehessünk? Csak úgy tölthetjük be rendeltetésünket e világon, ha valóban szolgálunk az életmentő, örök életre tápláló Krisztussal, aki nekünk adatott. Így lehetünk az Ő munkatársai az életmenésben. Ámen!

VI. Boldog kenyérévés

Alapige: Lukács 14,15

Egyszer az Úr Jézus a szombatnapot egy farizeus házában töltötte tanítgatva, sőt betegeket gyógyítva. Mikor asztalhoz ültek, arra tanította vendéglátóját, hogy amikor vendégséget készít, olyanokat hívjon meg asztalához, akik nem tudják visszafizetni azt. Szegényeket, sántákat, vakokat vendégeljen meg, s akkor lesz igazán boldog, mert majd a feltámadáskor bőséggel visszafizettetik ez a jótékonyság. Erre a tanításra feleletlenül mondta valaki a vendégek közül – Igénk nem jegyzi föl a nevét – a felolvasott szavakat: *Boldog az, aki eszik kenyeret az Isten országában.* Vajon mi, az Igének mai olvasói, hallgatói mit értünk e szavak alatt?

Először is tudnunk kell azt, hogy a zsidók a Messiás országának boldogságát, s az örök élet dicsőségét a lakoma vagy vendégség formájában képelték el. Úgy gondolták, hogy ezt a lakomát majd a nagy Király udvarában fogják élvezni. Hitvilágunk, mond-

hatnánk, közel járt az igazsághoz, hiszen a Mennyei jelenések könyve is arról tájékoztat bennünket, hogy az idévezültek örök boldogsága a Bárány menyegzőjén fog megkezdődni. (Jel 19,9)

A földi vendégség, a földi kenyérevés tehát a mennyeinek árnyékszerű példája. Aszerint ahogy te itt, a földön osztani tudtad az életmentő, életfenntartó kenyeret, fognak majd neked is osztani a mennyei vendégségből részt. Azért hát úgy sáfárkodj az istenadta kenyérrel itt a földön, ahogyan csak szeretnéd, hogy részed legyen a mennyei vendégségből!

És hogy a földi és mennyei kenyérevés szoros kapcsolatát még jobban átéljük, azért szerezte Urunk az úrvacsora sákramentumát. Isten országának földi vetülete az Anyaszentegyház. Földi kenyeret osztunk és eszünk a gyülekezet közösségében, de ugyanekkor vegyük észre Isten kegyelmét, aki a földi jegyhez mennyei ígéretet fűzött. Hitben megtapasztaljuk, hogy a valódi boldogság nem valahol a siron túl kezdődik csupán. Már most boldog lehetsz, hogy ehetsz kenyeret onnan, ahová az Úr kegyelme helyezte: az Ő asztaláról. Mert csak az onnan vett kenyér cselekszik csodákat: tesz képessé arra, hogy te is olyanoknak osszad kenyeredet, akiktől nem várod a kölcsön visszafizetését. És így a kenyérért, az új kenyérért való hálaadásod nem marad csupán szóbeli köszönet, de egyúttal cselekedettel igazolt hálaadássá válik. Ámen!

Útjelző

Walter Scott skót író (1771–1832) gondolata keresztyének számára 12 pontban

1. A megigazuláson, a bűnbocsánatot és a megdicsőülést érintő kérdésekben mindig csak a Bibliának legyen szava számodra! (Róm 5,1; Kol 1,27)

2. Gondoskodj arról, hogy az imádság és Isten Igéje mindennapos társaid legyenek, és ezek határozzák meg a szokásaidat! Imádkozz és olvass Igét rendszeresen, minden este és reggel! (2Tim 3,15–17; 1Thess 5,17)

3. Minden adandó alkalommal és bármilyen körülmények között tégy vallást Uradról: szóval, viselkedéssel vagy éppen hallgatással! (Lk 12,8–9; 1Pt 3,4)

4. Nyilvánosság előtt ne arról beszélj, hogy milyen jó vagy, milyen jámborul és szentül élsz! Inkább arra ügyelj, hogy a viselkedésed tanúskodjon ennek valóságáról! (2Móz 34,29; Zsolt 66,16; Fil 3,13–14)

5. Ne menj olyan helyre, és ne vegyél részt olyan szórakozásban, ahol kellemetlen lenne számodra, ha az Úr ott találna! (Zsolt 17,4–5; 1Kor 10,31; 2Tim 2,11–12)

6. Az Úr iránt érzett szeretetből hagyj fel egyszer s mindenkorra minden olyan szokással és viselkedésmóddal, amelyek nem az Ő dicsőségét szolgálják! (1Pt 2,11; Ef 5,3–18; 4,22; 5,1–4)

9. Találkozz gyakran keresztyén testvéreiddel, hogy együtt tudjatok imádkozni, és Istent érintő dolgokról beszélgetni! (Júd 20; Mal 3,16; Zsid 10,24–25)

10. Virrassz és imádkozz! Élj egészen az Úrnak! Várd Isten Fiát, aki visszajön a mennyből az övéiért! (Mt 26,41; 2Kor 5,15; Fil 1,20–21; 3,7–14)

11. Rendszeresen látogass keresztyén összejöveteleket, ahol az Úr Jézus halálát hirdetik, az Ő Igéjét hallgatják, és imádkozásra jönnek össze. Ügyelj arra, hogy ezeket az alkalmakat alapos ok nélkül ne szalaszd el! (Zsid 10,25; ApCsel 2,42)

12. Hagyd, hogy az Úr ott és úgy használjon, ahol szeretne. Örömmel szolgálj és kövesd Őt! (1Kor 15,58; Jn 21,22; Zsolt 100,2)

Ezt a 12 pontot ne csak felszínesen olvasd át, hogy aztán feledésbe merüljön, hanem szánj időt arra, hogy az Úr előtt elmélkedj minden egyes ponton! Lehetne ez akár egy éves program is: minden hónapban egy pontot a hónap útmutatójává nyilváníthatasz. Akárhogy is teszed: kövesd ezt a kis útjelzőt, így az egész biztosan hitéleted hasznára válik.

Ernst-August Bremicker nyomán

Prédikációk újkenyér ünnepére

Zsargó János

Vajdahunyad

Prédikáció újkenyérre

Alapige: Lukács 15,25–32

Bibliaolvasás: Lukács 15,11–24

Ma, mikor ezen az ünnepen Isten templomában összegyűltünk, hálával köszönjük meg neki, hogy újból gondoskodott azokról a javokról, amelyek szükségesek nekünk az élet továbbviteléhez. Lehet, hogy csak ilyenkor nézünk jobban körül, és csak ilyenkor állapítjuk meg, hogy mennyi mindent adott nekünk Isten, amit csak úgy, nap mint nap használtunk, élveztünk, és nem is igazán gondoltunk arra, hogy milyen jó, hogy ezek mind megvannak. Ilyenkor jusson eszünkbe a kenyér mellett minden másfajta eledel, de a ruházat, az otthon védelme, a testi egészség és erő, és persze a család is, meg a nagycsalád, vagyis a gyülekezet. Hadd soroljuk ide a lelki táplálékot is az Isten Igéjét, amit szintén Tőle kaptunk. Őszintén körületekintve csak arra a következtetésre juthatunk, hogy minden panaszkodásunk, elégedetlenkedésünk és vakságunk ellenére minden szükségest megadott nekünk Isten, és tulajdonképpen gazdagok vagyunk. Mert a mi Istenünk igen gazdag, aki gyermekeinek bőséggel osztogatott ez évben is az Ő mérhetetlen gazdagságából. Köszönjük meg neki ezt a gazdag áldást, és lássuk meg, hogy nem szenvedtünk hiányt semmiből, megadta nekünk mindazt, amire testünknek és lelkünknek szüksége van!

Ha tehát ennyi mindent kaptunk, akkor úgy kellene kinézzen a mi Urunkkal való közösségünk, hogy igen elégedett gyermekeiként nagyon hálásak vagyunk neki ezért, és megbecsülve javait helyesen élünk azokkal. De vajon igazán ilyen elégedettek vagyunk? Tényleg becsüljük az Atya javait? Felelősséggel élünk-e azokkal?

Ma a nagyon ismert tékozló fiú példázata által szól hozzánk Isten. Sokszor úgy tekintünk erre a példázatra, mint amelyben a szerető, megbocsátó Isten visszavárja és visszafogadja tőle eltávolodott gyermekeit az ő megtérésük után. De ma úgy lássuk ezt a történetet, mint amelyikbe mint egy családi hajlékba tekintünk be, és az ott uralkodó viszonyokat vizsgáljuk meg. Először is azt látjuk, hogy ott egy apa él két fiával. A történetből kiviláglik, hogy mindenük megvan. Vannak földjeik, állataik, szolgálók, élelmük. Az lenne az ideális, hogy ebben a családban mindenütt csak szeretetet és megelégedést lássunk, mert utóvégre azoknak a fiúknak mindenük megvan: szerető szülői szív, békés otthon, élelem, ruházat és egyebek. Tehát meg lehetnének elégedve, hisz megvan mindenük. De ez sajnos még sincs így. Tulajdonképpen egyik fiú sincs megelégedve helyzetével. Másra vágynak. Többet akarnak. Így a mi Mennyei Édesatyánkkal nekünk is minden megadott, és mindenünk megvan. Elméletileg megelégedéssel és békeséggel kellene ezt a közösséget megélnünk. De sokszor mi is elégedetlenek vagyunk, mert több kell vagy más kell nekünk.

Vizsgáljuk meg most a fiúk magatartását!

A kisebbik fiú nincs megelégedve az atyai hajlék által nyújtottakkal. Vágyik arra, amit a világ kínál neki szórakozásban, kicsapongásban, tobzódásban. Ezért kikéri a vagon ráeső részét, amit az atyja oda is ad neki. Függetleníteni akarja magát az atyjától. Neki – úgymond – senki se parancsoljon, ő teljesen szabadon akar élni. Mondjuk, ez az önállósodásra törekvő magatartás elfogadható is lenne, de akkor függetlenedési vágyát miért az Atya vagyonára akarja építeni? Ha neki nem tetszik ott, akkor elmehet, de üres

zsebbel. A nulláról indulva, saját erejéből kellene hogy felépítse ezt az új, független életet. De hát az Atya vagyona kell, arról nem mond le. Csak az Atyával való közösség nem kell neki.

Nem kell Isten, csak az, amit ad. Nagyon sok ilyen ember él a világon, akinek az életében sok anyagi kincs van, de ezekkel a felülről kapott javakkal Istentől függetlenül, Reá való tekintet nélkül gazdálkodnak, soha nem is gondolva arra, hogy azokat Istentől kapták, az Atya javaira alapozva élik független életüket. De ha legalább jól gazdálkodnának! A tékozló fiú nem tudott helyesen gazdálkodni a vagyonával, mert csak elherdálta, eltékozolta azt. Az Istentől távol élő ember javain és munkáján nincsen Isten áldása. Vizsgáljuk meg őszintén, mennyire tékozlottuk el azokat a javakat, amelyekkel Isten megáldott?! Mikor ma rátekintünk a világra, kivált az utolsó ötven-száz évre, azt látjuk, hogy az emberiség nagy felelőtlenséggel tékozolta a javakat. Tékozoljuk a föld nyersanyagait, mértéktelenül szennyezzük a levegőt, kíméletlenül vágjuk az erdőket, tonnaszámra dobjuk el az ételt, és ha ez így folytatódik, unokáinkra már nem marad egy élhető körülményeket biztosító világ ezen a földön. A tékozló fiú módján élünk, és nem hisszük, hogy ez a moslékosvályúhoz vezet. Bűnbánattal vegyük számba tékozló tevékenységünket, és próbáljunk meg felelősséggel élni azokkal a javakkal, amelyekkel még rendelkezünk. A kisebbik fiú élt az atyai hajlékban is, azután pedig a világban is. Azt hitte, a világban jobb lesz. Mindkettőt kipróbálva arra a következtetésre jutott, hogy csak az atyai hajlékban van igaz és élhető élet.

Tekintsünk a nagyobbik fiú magatartására is! Úgy néz ki, hogy a kettő közül ő a jó fiú, aki semmi olyan elítéltnivalót nem tesz, mint kisebbik testvére. Azt a következtetést vonhatnánk le: na végre egy megelégedett hálás ember, aki becsüli helyét, és hálás ezért az atyai közösségért. De sajnos nincs ez így, mert az igeversekből kitűnik, hogy ő is teljesen elégedetlen, és csak azért nem ment el, mert visszatartotta a lelkiismerete, a jó modora, vagy éppen félt kipróbálni azt, amit a testvére tett. Elégedetlenségének oldalait több részben is látjuk. Az atya azt mondja neki: „Te mindenkor velem vagy.” Úgy látszik, hogy ez az idősebb fiúnak nem jelent semmit. Az atyával való együttlét mint szeretetközösség neki semmi. Neki is, mint testvérének nem kell az atyjával való közösség, csak az otthona, a kenyere, a javai. Kell-e nekünk Isten csupán önmagáért? Jól érezzük-e magunkat Vele mint egy szerető, gondoskodó Személy mellett? Vagy nekünk is csak a javai kellene, és Ő nem?

Azt is látjuk az idősebb fiú magatartásában, hogy végtelenül elégedett önmagával. Öntelt. Büszke arra, hogy ő ilyen jó fiú, nem úgy, mint a testvére. Emberileg összehasonlítva a kettőt, van ebben igazság, mert valóban különb a testvérenél, de itt nem erről van szó, hanem az Atyával való kapcsolatáról. Önmaga jellemzésében ez a fiú sok szépet elmond magáról, és úgy érzi, hogy ezt az atyjának méltányolnia és honorálnia kellene. Nem szeretetből olyan amilyen, hanem érdekből.

Az ilyen embertípus azután nagyon könnyen ítélező erénycsósszé válik. Mindig másokkal, lehetőleg a rosszakkal, hasonlítgatja össze magát. Az összehasonlítás nem tisztességes, mert amíg a maga oldalán az erényeket sorolja, a másik oldalon csak a hibákat. Amikor erényeket nem erényekkel, hanem hibákkal hasonlítunk össze, világos mely oldalra billen a mérleg nyelve. Önmagunkra tekintve nem találjuk-e meg ezt a bűnt magunkban? Amikor kivált mi, templomba járók különbnek tartjuk magunkat másoknál, és ezzel az öntelt magatartással állunk Isten elé, hogy méltányolja már azt, hogy mi ilyen jók vagyunk, szemben a többi hitvány emberrel. Sokszor előszeretettel ítélezünk mások felett. Azok minden hibáját meglátjuk, amíg a magunk oldalán csak jószágunkat, erényeinket látjuk. Ezért úgy érezzük, nekünk is kijár a kecskegida és minden áldás, mert mi ilyen jók vagyunk.

Noha ez a fiú ennyire jó és megelégedett önmagával, mégsem boldog, és nem örül. Az apja felszólítja: „Örölnöd kellene tehát”. De ő mégsem örül, mert a szíve tele van elégedetlenséggel az atyai magatartás miatt. Úgy érzi, hogy az ő „hűséges magatartását” az atyának másképpen kellene méltányolnia. Keserűen fakad ki atyja előtt: „Nekem soha nem adtál egy kecskegidát sem.” Úgy gondolja, hogy neki sokkal több minden járna, de ennek az atyja csak töredékét adja, és ő ezt nagy méltánytalanságnak érzi. Ezért van tele keserőséggel, és ezért nem tud örülni. Mi tudunk-e örülni annak, amit a Mennyei Atya nekünk adott? Elsősorban a vele való szeretetközösségnek, vagy elégedetlenséggel és keserőséggel soroljuk neki: „Bezzeg nekem ezt sem adtál, azt sem adtál!” Úgy gondoljuk-e mi is, hogy nekünk ez jár, és az Atya minden kérésünk nélkül kötelességszerűen adja meg azt, ami jár? Az ilyen magatartásban nyoma sincs a szeretetnek a kapcsolatban, hanem az egész csak az üzletre alapozódik. Tudunk-e hálásak lenni mindazért, amivel Isten megáldott, vagy zúgolódva panaszoljuk, hogy mi mindent vártunk volna még, amit Isten kötelességszerűen meg kellett volna hogy adjon nekünk?

Az Atya örvendezésre hív bennünket. Ne zárjuk ki magunkat belőle, mint ez az idősebbik fiú a hozzá hasonló magatartásunk miatt. Nekünk is helyünk van az atyai asztalnál. De az Atya senkit sem visz oda erőszakkal. Vannak, akik tékozló utakat megjárva tudják már értékelni azt a helyet az asztalnál, de vannak, akik önteltségükben, büszkeségükben saját magukat zárják ki. Az Atya ma is az egyiknek elébe megy, a másiknak utánamegy, és szeretettel mondja: Fiaim, mindenem a tietek. Hadd tudjuk, mint a tékozló fiú ezt végre mi is igazán értékelni, és az Atya házában, a Vele való közösségben tudjunk mindig örülni, és a nekünk ajándékozott javakat tudjuk hálás szívvel, hűséges sáfárként megbecsülni! Ámen!

Jézus mindenkié

Régi legenda mesél egy csodálatos Krisztus-képről.

Ha egy óriás közeledett feléje, a kép elkezdett nőni, s főléje emelkedett az óriásnak is.

Ha egy görnyedt anyóka vagy egy kisgyermek tipegett eléje, úgy leereszkedett, hogy a legkisebbek is egészen közelről szemlélhették.

Mit akar mondani ez a régi legenda?

Krisztus nagyobb mindnyájunknál, de tud alkalmazkodni mindnyájunkhoz. A legmagasabb értelmet is felülmúlja, de a legkisebb sem érthetetlen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

A kapernaumi százados szolgálója

Alapige: Máté 8,5–13; (Lukács 7,1–10)

Az ige megértéséhez

Míg Máténál személyesen maga a százados megy Jézushoz szolgálója meggyógyítása végett, addig Lukácsnál „a zsidók véneit küldi”, akik a százados elévülhetetlen érdemeire hivatkozva kérelmek Jézust a szolgáló meggyógyítására.

5. v. Kapharnaoum = Kapernaum, azaz Náhum faluja. Nevét nem Náhum próféta, hanem minden bizonnyal egy gazdag helyi földbirtokos után kapta. Kapernaum Jézus idejében határváros és vámszedő hely (Lk 5,27) Galilea északi határvidéke és Filep negyedes fejedelem területe között (Lk 3,1), a Jordán-torkolattól 4 kilométerre délnyugatra. Heródes Antipas egy garnizont állomásoztat itt azzal a szándékkal, hogy gátat vessen a szomszédos szíriai falvak zsidókkal szembeni gyűlölködésének, és egy esetleges, rómaiak ellen irányuló lázadást megelőzzön. A II. században épült zsinagóga ma is látható romjai közelében kellett lennie annak a zsinagógának, ahol Jézus prédikált, és a tisztátalan lelket kiűzte (Mk 1,21 skk.).

– ekatontarchos = százados. Heródes Antipas szolgálatában álló pogány centurió, aki Jánosnál a megtisztelő „királyi ember” cím kintüntetettje (Jn 4,47). Nem feltétlenül római, és nem is zsidó, inkább szíriai, de mindenképpen „istenfélő” (Lk 7, 5), aki tiszteli a zsidók törvényét, és részt vesz a zsinagógái istentiszteleten, bizonyára a zsidó monoteizmus és ethosz hatására. Lukács szerint „...szereti a mi nemzetségünket, és a zsinagógát is ő építtette nekünk” (Lk 7, 5). Nem csoda, hogy „hallott Jézus felől”, hiszen együtt élt a zsidókkal.

6. v. A százados pais mou = az én fiam, az én gyermekem, és nem az én szolgáló gyógyulását várja Jézustól. Minden bizonnyal saját fiaként tekint hűséges és megbízható rabszolgájára, aki a kor szokásával ellentétben nem eladó. A 8. versben is pais mout olvasunk. A 9. vers azonban már doulosnak, rabszolgának nevezi. Máté korábban is gyermeket ért a pais mou alatt, miként a holdkóros meggyógyításának történetében is (17,14–21), ahol a pais egyértelműen fiút jelöl. János viszont a kapernaumi „királyi ember” fiát uiosnak nevezi (4,46). Egy biztos: a centurió és a Károli által szolgáló fordított pais között igen bensőséges, meghitt, szeretetteljes viszony lehetett.

6. v. A százados szolgálója betegségének konkrét okát egyik evangélista sem nevezi meg, Máténál paralutikos = béna, Lukácsnál émellén teleutan = halálán van, ott tart, hogy meghal.

7. v. Míg Máté a 8,2-ben a gyógyításra a katharidzó = megtisztítani, a 8,7-ben a therapeusó = gyógyítani kifejezést, addig Lukács a 7,3-ban a testi-lelki gyógyulást jelentő, megváltásra utaló diasódzó = megszabadítani, megmenteni kifejezést használja.

9. v. A kai gar egó anthrópos eimi upo exousian értelmezése nehézkes. A Károli fordította önmegjelölésben: „Mert én is hatalmasság alá vetett ember vagyok...” Mintha valami ilyesmit akarna megvallani a százados: „Ámbár magam is alárendelt ember vagyok, de nekem is vannak alárendeltjeim, »vitézek«, akiknek parancsolok, és akik engedelmeskednek. Azaz ellentétben a létszámban hatszor nagyobb kohorte parancsno-

kával, én csupán tiszthelyettes vagyok, és nem tiszt, de azért a századom nekem is engedelmeskedik.”

11. v. Ez a vers, mely eredetileg önálló, különálló lehetett, későbbi betoldás, és Isten országát az asztalba ülés képével szemlélteti. A napkeletről és napnyugatról ide jövő pogányok Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal telepednek le a mennyei asztalhoz. Anaklinomai (fut.) jelentése asztal (mellé) dőlni, letelepedni ősi, ma is élő szokás szerint. Izráel népének ősi előjoga éppen hitetlenségük miatt szállt át a pogányokra. Ők lépnek a választott nép helyébe. Isten új népet, neki engedelmeskedő népet keres magának. Erről már a próféták is beszéltek (Am 3,9; Jer 2,10; Ez 3,6 stb.), de Keresztelő János is (Mt 3, 9). Az Újszövetség gyülekezete pedig már is tudatában van annak, hogy ő Isten új választott nemzetsége (1Pt 2,9).

12. v. Az oi de uioui tés basileias = ez országnak fiai, azaz Izráel fiai pedig külső sötétségre vettetnek. „...elvétetik töletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, mely megtermi annak gyümölcsét” (21,43). Külső sötétség vár rájuk, mely a seol és a gehenna attribútuma. A skotos to exóteron = külső sötétség a menyezőbből való kizárás (22,13), az Isten országától való végtelen távolság képe. A sokkoló nóvum abban áll, hogy a napkeletről és napnyugatról zárandokló hatalmas pogány sereg, melyre a zsidó tradíció rendszeresen mint ad maiorem gloriam Izráel tekintett, Izráel ellenében és helyébe telepedik le a pátriárkákkal a mennyeknek országában, ahonnan Izráel kizárul.

A klauthmos = sírás és a brugmos = csikorgatás, vacogás fogalmak a rémület látható és hallható jeleként a szörnyű fájdalom kifejezésére szolgálnak. Semmi esetre sem szabad a pokol hidege miatti hidegrázásra, fogak vacogására, a megváltottak láttán az elítéltek dühére és kétségbeesett bánkódására gondolnunk.

13. v. A genéthétó (aor. imperf.) = legyen neked jelentéssel a Miatyánk harmadik kérésére (6,10) emlékeztet, „lett legyen” jelentéssel, és azt jelzi, hogy az igaz hit: imádkozó hit. Ennek az imádkozó hitnek köszönheti a százados szolgálja meggyógyítását.

Igehirdetés

Fiatal egyetemisták egy csoportja Egyiptom homoksivatagjában bókászva egy papiruszarabkára talált, melyen ez a bibliai verstöredék volt olvasható: „...aki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok”. A kirándulócsoportot vezető professzor, miután maga is elolvasta a papirusztöredéket, rövid szünetet tartva, így szólt: „Ha az egész Újtestamentum csak ebből az egy mondatból állna, bőségesen elégséges lenne, hogy az ember keresztyén legyen, és az is maradjon.” Amikor a kapernaumi százados saját *szolgájának szolgájává lett*, miközben Jézushoz ment, hogy annak gyógyulásáért könyörögjön, *nagy* lett és *első* lett akarata ellenére is, és bekerült a világtörténelem halhatatlanjai közé. Tiszted és rangod, a társadalomban betöltött funkciód dacára képes vagy szolgája lenni azoknak, akik hozzád képest a társadalmi ranglétra legalján állnak? Ez a pogány százados nem teljesítményének köszönhetően, nem azért, mert szerette a kapernaumi zsidókat, nem azért, mert zsinagógát építtetett nekik saját költségén, hanem alázatos hitéért és szolgája iránti ember-séges magatartásáért lett *nagy* és *első* ember, nem csupán a kapernaumiak szemében, hanem mindenekelelt az Isten szemében.

Uram, nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba jöjj...

Amikor elszorult szívvel így panaszkodik a százados Jézus előtt: „Uram, az én szolgám otthon gutaütöten fekszik, és nagy kínokat szenved”, Jézus így válaszol: „Elme-gyek és meggyógyítom őt.” De a százados erre a nagy kitüntetésre nem tartja magát méltónak, és visszautasítja Jézus fáradsággal járó ajánlatát. Vajon miért? Először is

azért, mert tudomása van arról, hogy egy zsidó ember semmiképpen sem léphet be egy pogány ember otthonába, ha nem akar általa tisztátalan lenni és a törvényt is áthágni. Másodszer azt is tudhatja, hogy Jézus nem küldetett csak Izrael elveszett juhaihoz. Mintha Jézust idézné, aki a leánya gyógyulásáért könyörgő sziró-föníciai asszonyhoz így szól: „Mert nem jó a fiak kenyerét elvenni és az ebeknek vetni” De Jézus mindkét esetben kivételt tesz, mert őt semmivel sem lehet jobban megatni, szívét megindítani, mint igaz hit által.

Te is azt vallod, hogy Jézus és közötted bűneid miatt áthidalhatatlan szakadék tátong? Ne feledd, Jézus azért halt meg a Golgota hegyén, hogy keresztyével áthidalja a közte és közted tátongó szakadékot.

Sokat tanulhatsz ettől a római századostól. Mindenekelőtt azt, hogy te sem vagy méltó az ő végtelen kegyelmére. Mit is hozhatnál fel személyedre nézve, mivel is alapozhatnád meg, igazolhatnád hozzá intézett kérésed jogosságát? *Mi jogosit fel* arra, hogy hozzá fordulj, és tőle kérj valamit? Talán a teljesítményed, hogy „századosként” szereted azt a népet, melyben élsz, hogy templomjavításra, parókiaépítésre, temető-karbantartásra oly sokat és már oly sokszor áldoztál? Te mire és kire hivatkozol? Arra, amire a zsidók, hogy: „Ábrahám a mi Atyánk!” Arra, hogy minden ősed egyházához hűséges református ember volt? Ne, ne hivatkozz semmire, miként a kapernaumi zsidók vénei hivatkoztak a százados érdemeire. Kövesd a kapernaumi százados alázatosságát, és *légy belátással*, és mond: „Uram, én méltatlan vagyok, te méltó, én pogány vagyok, te szent, én tisztátalan vagyok, te tiszta, te jó vagy, én gonosz. Ezért nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj.” Emlékezz arra, hogy mit mondott Ézsaiás, amikor Istennel találkozott: „Jaj nekem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok, ...hisz a Királyt, a Seregeknek Urát látták szemeim!” (Ézs 6,5) Erre az alázatosságra, méltatlanságod megvallására, őszinte bűnbánatra tanít a pogány százados. Ne úgy tekint magadra, miként a zsidók vénei tekintettek a századosra, ezt üzenvén Jézusnak: „Méltó, hogy megtegedd neki.” Te se tartsd magad Jézus figyelmére érdemesnek, ne tulajdoníts elnyert méltóságodnak különösebb jelentőséget, hanem bízzál az ő isteni teljhatalmában teljes méltatlanságod tudatában.

Jézus sok-sok hajlékba betért, a farizeusok hajlékába is több alkalommal, de a szívek üresek, lakatlanok maradtak. Nemde ma is úgy van, hogy a hajlékban még lenne helye Jézusnak, de a szívedben már nem, hiszen ott már régen mások lakoznak? Pedig számodra is az igazi ajándék és megtiszteltetés nem az lenne, ha Jézus a hajlékba, hanem a szívedbe térne be. Méltatlanságod dacára *légy bátor*, merj Jézushoz fordulni a százados csendes *bűnbánatával*: „Uram, nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba jöjj.” Szólítsd őt te is Kyriosnak, Uradnak! Különös, a gutaütött gyógyítását megelőző időben csak az ördögök mondták ki, hogy Jézus Kyrios. Itt most egy pogány százados ismeri fel Jézusban a Kyriost, később a vámszedők, a bűnösök és a pogányok is Uruk-nak vallják Jézust.

...csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgám.

Istennek Igéje égi dinamit, ahol robban, ott semmi sem marad a régiben. Szilveszter éjszakáján kilopták a templomból a szószéki Bibliát, borítója alá vékony, de kevésbé veszélyes dinamitlapocskákat helyeztek, majd gyújtózsínórhoz kapcsolva szépen becsomagolták, és a lelkészi iroda lépcsőjére helyezték. Újév reggelén, istentisztelet előtt csodálkozva vette kézbe a lelkipásztor a csomagot. Kibontotta, kemény borítóját kinyitotta. Ebben a pillanatban felrobbant a Biblia anélkül, hogy kárt tett volna a lelkipásztorban. Néhány órával később újévi prédikációjában a *robbanó Bibliáról* beszélt: „Aki ezt a könyvet kinyitja, számoljon azzal, hogy robban, mert ebben a könyvben Isten dinamitja, Istennek ereje van elrejtve, mely mindent megváltoztat. Mert az ő szava erő és

hatalom, mely robbanásszerűen változtatja meg az életedet. Istennek szava Istennek ereje, Jézusnak hatalma. Ha az ő szavának nemcsak hallgatója, de megtartója is vagy, akkor szétrobbantja a benned levő bűnt, hitetlenséget, betegséget, sőt még a halált is. Az ő szava hallatán reszketnek a hatalmasok, megerősödnek az erőtlenek, meggyógyulnak a betegek, és feltámadnak a halottak. Isten szava dinamit, életnek ereje.” A csínytevő fiatalok, akik kíváncsiságból mentek az újévi istentiszteletre, a prédikációt hallva elhatározták, hogy mostantól kezdve ők lesznek az ifjúsági bibliakör leghűségesebb, legaktívabb tagjai. Mindannyian megtértek.

Ez az Ige robbant Kapernaumban, s így tért meg a százados, és gyógyult meg az ő beteg szolgálója. „Csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgálóm.” Te is korlátlanul, feltétel nélkül bízol Isten szavának erejében, mely téged is képes megváltoztatni, meggyógyítani? Bőven elég, ha Jézus szól és parancsol, nem kell megállnia betegágyad mellett, nem szükséges az ő testi jelenléte, nem kell, hogy téged megérintsen. Abban, amit neked mond, neked üzen, erő és hatalom van. Amit mond, és amit parancsol, az történik veled. Hiszed, hogy teremtő, gyógyító szavával képes nemcsak betegeket gyógyítani, de még a halottakat is feltámasztani? Elég neked az ő pusztá szava? Isteni tekintélyt tulajdonítasz az Igének, megelégszel ennyivel is? Ugye tudod, hogy az ő szava nem a te szavad, hanem a mindenható Isten szava. Ne tégy különbséget Jézus szava és tette között. Igéje maga a történet. Kimondott szava tett és cselekedet a magad életében, miként a zsoltaéros mondja: „Kibocsátá az ő szavát, és meggyógyítá őket.” (107,20) Jézusnak nem egy századnyi katona, hanem a világ ezer és ezernyi kis és nagy dolga, a végtelen természet, a kozmosz, sőt betegség és halálad felett is hatalma van. Mondd a százados hitével: „Uram, az én betegségem, szegénységem, feletem a csillagos ég, a szeszélyes időjárás, testet és lelket megpróbáló hideg- és melegfrontok nem elkerülhetetlen végzet és sors, hanem olyan hétköznapi, folytonos mozgásban levő dolgok, állapotok, folyamatok, melyek a te szavadnak, parancsaidnak engedelmeskednek.”

Azt mondja a százados Jézusnak, hogy „...*én is* hatalmasság alá vetett ember vagyok”. Az *én is* azt jelzi, hogy *te is*, Jézus. Ezzel egyáltalán nem tesz kettejük közé egyenlőségi jelet, sőt ellenkezőleg, önmagát, a *kisebbit* állítja szembe Jézussal, a *nagyobbal*. A benne levő erőt összehasonlíthatatlanul többre tartja és becsüli annál a hatalomnál, mellyel ő rendelkezik szolgálója és vitézei felett. Századosi rangjából fakadó tapasztalata alapján, megindító módon juttatja kifejezésre Jézusban való hitét. Bár századosként áll százada felett, és neki is vannak alárendeltjei, ugyanakkor ő maga is feletteinek van alárendelve. Így próbálta körülírni Jézus helyzetét. Jézusra mint Isten „alárendeltjére”, küldöttjére tekint, akinek szintén adatott a parancsolás hatalma. Arról tesz bizonyosságot, amit maga Jézus mond ki később: „Az Atya mindent nekem adott.”

A századosnak is hatalom adatott. Ha azt parancsolja az alárendelt vitézek egyikének, hogy *eredj el, elmegy*, a másiknak pedig *jöjj ide, eljő*, a szolgálójának pedig azt, hogy *tedd ezt, megteszi*. Mintha ezt mondaná a százados Jézusnak: „Hiszem, hogy téged a legmagasabb helyről rendelték és léptettek elő, olyan vagy, mint én, egy a sok százados közül, de te vagy az igazi százados, minden dolgok századosa.” Te is így hiszed? Hiszed, hogy ennek a Mennyei Századosnak a parancsára megtörténik, amit kérsz? Hiszed, hogy ha Jézus azt mondja betegségednek és gyengeségednek, hogy *eredj el, elmegy*; és ha az egészségnek és az erőnek azt mondja, hogy *jöjj, eljő* hozzád?

Te csak egy ember vagy, de a te szavadnak is, ha nem is oly sokan, de olykor-olykor mégiscsak engednek és engedelmeskednek Olykor a te szavadnak is van hatalma. És ha a te gyarló, emberi szavadnak engednek, mert a te szavadban is olykor erő lakozik, mennyivel inkább Jézus szavában. Neki még az ördögök is engednek.

...*még az Izráelben sem találtam ilyen nagy hitet.*

Jézus a századost nem szolgálja, nem a kapernaumi zsidóság iránti gondoskodó szeretete, nem a zsinagóga építése, nem rómaiként kinyilvánított alázatossága, hanem kizárólag hite miatt dicséri. Jézus elcsodálkozik a százados nagy hite felett, de ugyanakkor el is szomorodik népe hitetlensége miatt. Miközben csodálkozik, ítéletet is mond a zsidók felett, megszégyeníti őket hitetlenségük miatt. Jóllehet Izráelben senki sem kételkedik Isten létezésében, sőt sokan vallják, hogy az Istennel szembeni engedelmesség minden másnál fontosabb, mégsem úgy hisznek, ahogy Jézusban hinniük kellene. *Ahol igazán elvárható lenne*, éppen ott nem talál Jézus ilyen nagy hitet. Nálad is elvárható lenne egy ilyen nagy hit. Jézus ezt várja tőled, és ezt keresi nálad is. Kálvin szerint nem csoda, hogy Jézus csodálkozik, hiszen emberi természetéhez ez is hozzátartozik. Nem véletlenül csodálkozna Jézus a te nagy hited felett sem, ha lenne. Tudod miért? Mert a hit isteni csoda. Ne tekintsd a hitedet természetes ajándéknak, adottságnak. Téged is Jézus személye és szava ébreszt és bátorít hitre, miként a századost is. Nem véletlen, hogy ez a katonaeMBER, aki fegyverrel a kezében érkezik Kapernaumba, hogy rákényszerítse a zsidókat a római zsarnokság elviselésére, önként fogadja el Izráel Istenét, és engedelmeskedik Jézusnak a benne ébresztett hit által.

Miként juthatsz te is ilyen nagy hitre? Erre válaszol Lukács a 7,3-ban: „Az pedig amikor *hallott Jézus felől*, hozzá küldi a zsidók véneit.” Hited ott és akkor kezdődött, ahol és amikor hallottál Jézus felől. A hited hallásból van, Isten Krisztusban történt kijelentéséből él és gyarapodik. Hitednek nincs más forrása, nem jelekből és veled történt csodákból születik és erősödik, hanem abból, amit Isten megjelentett neked. Hited nem üres várakozás. Hited azon az ígéreten alapszik, hogy veled is a te nagy hited szerint történik, pontosan úgy, ahogy a századossal történt: „...és legyen neked a te hited szerint”. Ez az evangélium.

...*és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal...*

Beteljesedett, amit Ézsaiás jövendölt: „Íme, ezek messziről jönnek, íme amazok észak és a tenger felől, és amazok Szinnek földéről” (49,12). Máté evangélista még élt, amikor Izráel *nemet* mondott Jézusra, még élt, amikor a rómaiak elpusztítják Jeruzsálemet, a földdel egyenlővé teszik. Máté evangélista sok-sok pogány Krisztushoz fordulásának élő szemtanúja. Sőt saját keresztyén gyülekezetét is pogánymisszióra serkenti, és a pogánymissziót már magától értetődőnek tekinti. Ezt igazolja a 11. vers is: „...*sokan* eljönnek napkeletről és napnyugatról...” Így jött el, talán éppen Közél-Keletről, Szíriából történetünk pogány századosa, és lett a keresztyénség *első zsengéje*, Aquinói Tamás szerint „Centurio praesidens ad salutem gentium”

Jézus nem az izráelitáknál, hanem a félig pogány samáriabelieknél, a pogány századosnál, a kananeai asszonynál talál benne való hitre. Pál apostol azt írja ezekről a Krisztushoz tért pogányokról, hogy: „Kegyelemből tartottak meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.” Te is kegyelemből tartatsz meg, s a te hited is Isten ajándéka.

Bár a próféták is hirdették, hogy Isten az ő választott népe helyett, annak hitetlensége miatt új népet választ magának, Izráel *biztos önmagában, magabiztosságuk az égig ér*. Állítják, hogy ők többek, mint a pogányok. Isten irántuk, Ábrahám nemzetsége iránt kötelezte el magát. Ők „ez ország fiai”, ők „a város fiai”, ők a „törvény fiai”, és nem mások. A mennyország csak rájuk mosolyog, csak rájuk vár. Ők a szent törzsből eredő szent gally, ők tartoznak Isten családjához, senki más. Ők a papok birodalma és szent nép. Isten csak Izráel királya, és csak Izráel Isten királyi népe. Eddig ők belül voltak, és a pogányok kívül, ők voltak a közeliak és a pogányok a távoliak. Nem jellemző ránk ez a magabiztosság, nem ez lesz egyházunk pusztulásának oka? Nincs csödközélen egy-

háznak éppen hitetlenségünk miatt, másokat kizáró és megbélyegző magabiztosságunk, beképzeltségünk miatt?

Izráel fiai nem akarják elhinni, miként mi sem, hogy a pogányok ülnek majd Isten asztalához, hogy ők pihennek meg Ábrahám kebelén, hogy pogányok lesznek Isten országának örökösei. Az kizárt dolog, mondják a zsidók, egyszerűen szörnyűség, hogy helyükbe pogányok lépjenek, és ők vettessenek külső sötétségre. Ott pedig az üdvösség elvesztése miatt éppen ők fognak majd sírni, s a rájuk váró ítélettől való félelmükben éppen ők fognak fogukat csikorgatva remegni.

Ezt a szörnyű fenyegetést az első keresztyének magukra vették. Vajon mi, ma élő „szent nép” nem kellene, hogy magunkra vegyük, vonatkoztassuk ezt a szörnyű próféciát? Gondolod, hogy nem kerülhet sor *helycserére*? Azaz, hogy akik ma kívül vannak, akikre úgy tekintesz, mint pogányokra, egyszer majd belül lesznek, s akik ma „hűséges egyháztagokként” itt vannak, belül vannak, egyszer majd kívülrékednek? Nem *aggódsz* amiatt, hogy a rád bízott drága kincset bűneid és hitetlenséged miatt elveszítheted? Nem gondolod, hogy akiket ma *számításba sem veszel*, szent néppé, Krisztus igaz egyházává lesznek?

Az első keresztyének nagyon komolyan vették, hogy kivettetnek az ősegyházból, a külső sötétségre. Vedd te is nagyon komolyan ezt a fenyegetést, el ne bízd magad! Meg ne tagad Jézust, hogy ő se tagadjon meg téged. És imádkozz: Uram, légy segítségül az én hitetlenségemben.

...legyen neked a te hited szerint...

Ebben a csodatörténetben ezek Jézus utolsó szavai, melyekkel a százados hitének beteljesülését fejezi ki. *Úgy lett, ahogy hitte*. Ahol ez a százados élt, az a csoda helye lett. Mert ő maga is megváltozott, nem csoda, hogy számára már a világ sem ugyanaz.

Azt kívánom, hogy legyen neked is a te hited szerint, a százados hite szerint, a te tiszta, alázatos, bűnbánó hited szerint. Azt kívánom, hogy az a hely, ahol te is élsz, legyen a mindennapi csodák helye. Ha te is megváltozol, miként a pogány százados, a világ sem lesz számodra ugyanaz, ami eddig volt. Mert nincs csodálatosabb e világon, mint „Istennel járnai, lakozni, szent étellel illatozni” Számodra egy ilyen világ már nem a pogányok világa, hanem a Krisztus-követők világa. Bízál abban, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és miként egykor a betániai Mária, úgy fognak ők is letelepedni Ábrahám kebelén, azaz a Krisztus kebelén. Hát énekeljük:

„Jézus ölébe bizton hajtom fejem le én;
Abban találok üdvöm, ha nyugszom kebelén.”

(MRÉ 466)

Ámen!

Ajánlott és felhasznált irodalom

- DAHINTEN, G.: Predigt zu Matthäus 8,5–13. In: *Göttinger Predigtmeditationen*. 33. Jahrgang, Heft 1. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1978, 88–93.
- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 154–158.
- HOFFSÜMMER, W.: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Grünewald Verlag, Mainz 1990, 70–71.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. II. Székelyudvarhely 1940, 5–10.
- KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. AUSAAT Verlag, Neukirchen-Vluyn 1994, 60–61.

- LUZ, W.: *Das Evangelium nach Matthäus*. EKK I/2, Mt 8–17, Benzinger/Neukirchener Verlag, Göttingen 2007, 11–20.
- LÜTHI, W.: *Das Lukasevangelium*. Fr. Reinhardt Verlag, Basel, 228–232.
- OBENDIECK, H.: Predigt zu Mt 8,1–13. In: *Herr tue meine Lippen auf*. 1. E. Müller Verlag, Wuppertal/Barmen 1962, 58–62.
- METZGER, W.: Kapernaum. In: Guthard, K., Kücklich, R., Schlatter, Th.: *Calwer Bibellexikon*, Calwer Verlag, Wuppertal 1979, 717.
- RENGSTORF, K. H.: *Das Evangelium nach Lukas*. NTD 3. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1958, 94–96.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 95–100.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 188–191.
- SCHLATTER, A.: *Das Evangelium nach Matthäus*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 124–127.
- SCHLATTER, A.: *Die Evangelien nach Markus und Lukas*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 232–233.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 108–111.
- SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 136–140.
- VARGA Zsigmond: Máté evangéliumának magyarázata. In: Bartha T. (Szerk.) *Jubileumi Kommentár. A Szentírás magyarázata*. Budapest 1969, 12.

ÉN és te – vagy: TE és én

Lavater, az ismert zürichi prédikátor egyszer ezt a nagyon rövid menyegzői beszédet tartotta:

„Nyelvtani szabály, hogy az ÉN az első személy és TE a második. Azt látjuk az életben, hogy ez a szabály alaptétel lett. – De ne így legyen ez a ti életetekben. A TE, legyen mindig az első személy, és az ÉN a második. Akkor minden rendben lesz nálatok.”

Valóban, ameddig, a dédelgetett ÉN foglalja el az első helyet, addig őrizők, makacsok, nyugtalankodók, gögősek és engesztelhetetlenek vagyunk. Csak ha az ÉN alábbszáll és a TE foglalhatja el az első helyet, – ha az Istenbe vetett hit önmegtagadó szeretetet szül – jutunk igazi békéhez, áldáshoz.

Igehirdetési sorozat

Lőrincz István

Marosvásárhely-Alsóváros

Lelki módon élni a földi dolgokkal

Alapige: Filemon 17–19

Eddig Pál tulajdonképpen még mindig csak visszatekintett a múltba. Áttekintette, hogy mi történt abban az időben, amióta Onézimusz megérkezett hozzá a börtönbe, el egészen addig, amikor elhatározta, hogy őt visszaküldi gazdájához. De most elérkezik a tulajdonképpeni kérdéshez. Eddig volt az értelmezés, most pedig jön a következtetés. Érdekes, hogy itt Pál az üzleti életből vett kifejezéseket használ. Kereskedelmi fogalmakkal operál. Itt van például a *társ* szó, görögül: koinónosz. Ma mi ezt munkatársnak nevezzük. Azért használja ezt a kifejezést, mert itt most pénzügyi dolgokról lesz szó. Pál nagyon jól ráérez arra, hogy a Filemon szívében most egy harc dúl az üzletember és a keresztyén között. Az üzletember érzékeny a pénzügyi dolgokra, jelen esetben a kárra, amit Onézimusz okozott, a keresztyén pedig ismeri Isten irgalmát, könyörületét, bocsánatát. Nyilván, hogy a másodiknak kell győzedelmeskedni, de előbb az első el kell rendezni. Ilyen helyzet ma is nagyon sokféle változatban előfordulhat a mi életünkben. Amikor minket is megkárosít valaki, amikor egy adósságot nem ad meg, mindig ez a harc dúl bennünk is. Ilyenkor bennünk is ott van az igazságos és a becsületes üzletember, de a jó keresztyén is. És ez így van jól, ez így természetes. Mindkettőnek a követelése jogos. Mert ha valaki megkárosított, például nem adott vissza egy kért kölcsönt, akkor azt mi jogosan várjuk vissza. De ugyanakkor az is igaz, hogy mi Isten gyermekeként ismerjük a kegyelmet, a bocsánatot, az adósság elengedését. Pál nyilvánvalóan azt szeretné, hogy ebben a kényes dologban Filemon szívében a keresztyén győzedelmeskedjen, és ne az üzletember. Onézimusz közben megtért, de érdekes, hogy Pál nem mondja azt, hogy ezzel most minden el van rendezve, nem mondja azt, hogy a dolog pénzügyi oldalát nem kell rendbehozni, elintézni. Nem, mert a dolog pénzügyi oldala is jogos, és azt becsületesen el kell rendezni. Ezért nem idegen az, hogy Pál itt kereskedelmi, üzleti fogalmakat használ. Hisz az Onézimusz ügyének van egy gazdasági oldala is.

Ez a történet minket, keresztyéneket megtanít világosan és józanul látni az ilyen és ehhez hasonló kérdésekben. Hogy mi az életünk minden oldalát figyelembe kell veyük, és komolysággal kell azokat kezelni. A Filemon és Onézimusz kapcsolatát nem lehet anélkül rendbehozni, hogy a pénzügyi dolgokat ne rendeznék el. A pénzügyi dolgokat nem lehet a Jézusra való hivatkozással lesöpörni az asztalról. Ha mi valakinek valamivel tartozunk, azt el kell rendeznünk. Egy keresztyén a lelki dolgokban józan, az anyagi dolgokban pedig lelki kell hogy legyen. Egy keresztyén ember nem mondhatja valakinek, akitől pénzt kért, és azt nem adta meg: sajnálom, én ezt neked nem tudom megadni, de te amúgy is keresztyén vagy, ezt nekem el kell engedned, ez számodra nem lehet probléma. Az, hogy én nem tudom a kölcsönt visszafizetni, az nem az ő problémája, hanem az enyém, azt nekem kell elrendeznem és nem neki.

Pál apostol nem kerülí meg a dolog pénzügyi oldalát. Éppen ezért, most erről fog Filemonnak írni. Mielőtt a dologra térne, még egyszer arra kéri Filemont, hogy úgy bánjon Onézimusszal, ahogy vele bána. Ha én társad vagyok, akkor most már Onézimusz is társad, hisz ő is éppúgy az Isten szolgálatában áll, mint te magad is. Filemonnak joga van, hogy sértett félként fogadja Onézimuszt, de arra kéri, hogy ezt mégse tegye, hanem

fogadja őt mint testvért, mint munkatársat az Isten szolgálatában. S ha így tudja visszafogadni, akkor egészen más lesz a hozzá való viszonyulása. Most már ők nem úgy kell viszonyuljanak egymáshoz mint úr és szolga, hanem mint Krisztusban testvérek.

Pál elismeri, hogy Onézimusz hamisságot követett el, amiről pontosabban nem ír, hogy miről is lehetett szó, arról sem ír, hogy mekkora a kár nagysága. De Pál nagyon józanul látja, hogy a kettejük dolgában ezt az üzleti részt is el kell rendezni. Ezt Pál úgy próbálja megoldani, hogy Filemon az okozott kárt neki számítsa be. Ezt másképpen így lehetne megfogalmazni: írd a kárt az én számlámra! Pál meg fogja téríteni a kárt. Pedig Pálnak nagyon szűkösek az anyagi lehetőségei. Most ráadásul börtönben van, és nem tud pénzt keresni.

Ez Filemon minden előítéletét el kell oszlassa. Hát nem nagyszerű, ahogy Pál ezt a kényes ügyet megoldja? Hogy ő garanciát vállal Onézimuszért? Hogy teljességgel magára vállalja az Onézimusz sorsát? Pál mindenáron azt akarja, hogy ez a kellemetlen ügy megoldódjon és rendbe jöjjön. S ezért ő kész anyagi áldozatot is hozni.

Ilyen esetek a mi életünkben is lehetnek és vannak is. Adott esetben mi is kifizethetjük valakinek az adósságát, hogy annak a kapcsolata egy másik emberrel rendbe jöjjön. De elképzelhetünk egy másik példát is. Van egy ifjú pár, akiknek nincs pénzük az esküvő megrendezésére, a szüleik sem tudják segíteni őket. Ezért elhatározzák, hogy egyszerűen összeköltöznek, s majd egy pár év múlva, ha lesz elegendő pénzük, összeházasodnak. Ilyen esetben ki lehet őket segíteni egy adománnyal vagy egy kölcsönrel, hogy megakadályozzuk őket abban, hogy bűnös kapcsolatban, Isten áldása nélkül éljenek együtt. Az erkölcsi kár mindig sokkal nagyobb, mint az anyagi. Ha egy pénzüsszeggel megakadályozhatjuk egy erkölcsi bűn elkövetését, akkor azt mindig tegyük meg.

Pál itt azért még hozzáfűz valamit. Ezzel segít Pál Filemonnak, hogy benne a keresztyén győzzön az üzletember felett. És itt megint egy szent huncutság, humor is van Pálban. Azt mondja Filemonnak, hogy ő is tartozik neki, mégpedig önmagával. Ezzel mintegy arra kéri Filemont, hogy ne kérjen semmit Onézimusztól, de ő most kér valamit Filemontól. Mit akar ezzel Pál mondani? Hát azt, hogy Filemon nagyon hálás kell legyen Pál iránt, mert általa ismerte meg Istent, általa jutott élő hitre. És ebbe Pál nem kevés időt és energiát fektetett. Ezért Filemon is adóssá lett Pállal szemben. Hisz így, általa kapta meg az örök élet ajándékát, így szabadult meg az örök kárhozattól. Az ajándék, amit Filemon Páltól kapott sokkal nagyobb, mint a kár, amit neki Onézimusz okozott. Ezért nem lenne becsületes, hogy ő ennek a csekély kárnak a megtérítését elvárná Páltól, miközben ő olyan sokat köszönhet lelkieben Pálnak. Ezekkel a szavakkal segíti Filemont arra, hogy most ebben a kényes helyzetben ne az üzletember szólaljon meg belőle, ne az diadalmaskodjon, hanem a keresztyén, aki annyi kegyelmet és áldást kapott az Úrtól.

És ez így van a mi életünkben is. Minket is érhetnek anyagi károk, lehetnek olyanok, akik pénzt kérnek tőlünk, és azt nem adják meg, sőt egyre több olyan eset is van, hogy meglopnak, vagy éppenséggel kirabolnak bennünket. Ez bizony nem könnyű dolog, főleg olyankor, amikor a kár értéke tetemes, és mi keserves kínnal dolgoztunk meg azért, amit mások tőlünk eltulajdonítottak. Ilyenkor azonban mindig jusson eszünkbe ez a levél és ennek a tanulsága. Gondoljunk mindig arra, hogy mi az a kár, amit nekünk okoztak, ahhoz a gazdagsághoz képest, amit mi Istentől lelkieben kaptunk. Mindig erre kell gondolnunk, és akkor adott esetben el tudjuk engedni az adósságot, meg tudjuk bocsátani azt, ha valaki megkárosított minket. Tanuljunk meg az apostoltól ezt a nemes közbenjárást! Ámen!

Összefoglalás

Alapige: Filemon 20–21

Miután a kényes kérdést megbeszélték, most már sokkal felszabadultabban, kötetlenebben beszélgethetnek egymással. A dolog nehezen túl vannak, most már könnyebb és kedvesebb dolgok következhetnek. Pál még valamit mondani akar Filemonnak. Ezt írja neki: bárcsak hasznodat venném az Úrban. Üdítsd fel azért szívemet a Krisztusban. Pál most már nem üzletemberként, hanem testvérként beszél Filemonnal. Pál itt a görög szövegben egy különös szót használ, ami hasznot, előnyt, élvezetet, boldogságot jelent. Ebben az az érdekes, hogy a görögben ez a szó nagyon hasonlít az *Onézimusz* szóhoz, névhez, és így hangzik: oninémi. Tulajdonképpen itt is egy szójátékról van szó, amit Filemon érteni fog. Pál egy jótéteményt kért Filemontól Onézimusz számára. De Pál itt most nem Onézimuszról, hanem Filemonról beszél. Tégy engem boldoggá, üdítsd fel szívemet. Pál itt kétszer is kihangsúlyozza: az Úrban. Mintha azt mondaná Pál, én mindezeket azért kérem tőled, mert mi mindketten az Úrban vagyunk. Mert miért is írja: üdítsd fel szívemet? Azért, mert már a 7. versben is azt írta, hogy Filemon jótéteményével felüdítette a szentek szívét. Filemon úgy volt ismert Kolossében, mint aki felüdíti az emberek szívét. Most mintha azt mondaná Pál: ahogyan mások szívét felüdítetted, üdítsd fel az enyémet is. Vedd el a szívből a feszültséget, a szorongást, amit az okoz, hogy nem tudom, hogy vissza fogod-e fogadni Onézimuszt, és ha igen, akkor úgy fogod-e azt tenni, ahogy én kértem, vagyis mint testvért az Úrban. Filemon barátom, mi mindketten ugyanannak az Úrnak a tulajdonai vagyunk, ugyanannak az Úrnak a szolgálatában állunk. Nekünk úgy kell cselekednünk, ahogyan Krisztus gyermekeihez illik.

Milyen nagy dolog a mi életünkben is, ha nemcsak üzletemberként, főnökként, beosztottként, munkatársként viszonyulunk egymáshoz, hanem Krisztusban testvérként, úgy mint akik ismerjük Istennek Krisztusban megjelent kegyelmét és szeretetét. Erre Jézusnak ígérete is van: boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Ez nem azt jelenti, hogy velünk mindent el lehet művelni, minket meg lehet károsítani, meg lehet bántani, sérteni, mert úgymond mi úgysis mindent megbocsátunk. De ez mégis azt jelenti, hogy adott esetben tudhatjuk, hogy Jézus vére befedezi a mi bűneinket és mások bűnét is. Ezért most Filemon meg kell bocsásson Onézimusznak annál is inkább, mert most ezt Onézimusz is szívből óhajtja, s fájlalja azt, ami a múltban kettejük között történt, hogy megszökött, s ráadásul még meg is károsította gazdáját.

Pál ezek után mindent egyetlen mondatban foglal össze. Nem ritka dolog ez az ő leveleiben, sok más levelében is ugyanígy tett, s ezt az összefoglalást a 21-ik versben találjuk: engedelmességedben bízva írtam neked, s tudom, hogy többet is teszel annál, mint amit mondok. Pál apostol nagyon ügyesen hajtotta végre ezt a „kötéltáncosi” egyensúlyozást igénylő műveletet. Ő mindent megtett azért, hogy Filemonnal mint üzletemberrel is becsületes és korrekt módon járjon el, s ugyanakkor figyelmeztette arra is, hogy keresztyénként mi ebben a helyzetben a kötelessége. Mert a keresztyének élete és egymáshoz való viszonya nemcsak üzleti és jogi alapokon nyugszik. Pál megadta Filemonnak a maximális lehetőséget, hogy maga döntsön, ő csak segíteni próbált ebben, hogy Filemon ne csak a jogot, hanem a krisztusi kegyelmet is figyelembe vegye ebben a dologban. Pál egy nagyon bölcs és tapintatos előkészítés után felszólítja Filemont az Onézimusz ügyében való döntésre. Most kifejezi meggyőződését, hogy Filemon meg is fogja tenni, amire őt Pál kérte. Most a labda az ő térfelén van, hogy a foci nyelvén fejezzem ki magam, most már rajta a sor, hogy döntsön. Itt Pál egy befejezett jelen idejű igealakot használ, ami szintén kifejezi a Pálban levő bizonyosságot, hogy Filemon mindent meg fog majd cselekedni, amire Pál kérte. Kifejezi azt, hogy ő bízik engedelmes-

ségében. Az engedelmisséget itt egy kemény szóval jelöli, hisz a hitnek és az evangéliumnak az engedelmisségéről van itt szó.

Azt is kell tudnunk, hogy az engedelmisség szó a keresztyénségen kívül abban az időben egy teljességgel ismeretlen fogalom volt. A szabad római polgár számára alig volt megvetettebb szó, mint ez. Az úr parancsol, csak a rabszolga engedelmeskedik, de itt az úr engedelmeskedik Istennek, a nálánál is sokkal nagyobb Úrnak. Az engedelmisség a mi világunkban sem kedvelt szó. Engedelmeskedni? Az nem divatos dolog, sokkal inkább ellenszegülni, lázadni, mindennek ellentmondani. Nézzük csak meg, mi van manapság az ún. demokratikus országokban? Ha egy kedvezőtlen, népszerűtlen törvényt hoznak, azonnal százezrek vonulnak utcára, jó esetben békésen tüntetnek, de legtöbbször törnek-zúznak, autókat gyújtogatnak, üzletek kirakatait törik be, rabolnak, fosztogatnak. Ma, ha azt mondjuk, hogy a gyermekeknek engedelmeskednünk kell szüleiknek, a felségeknek férjeiknek, a beosztottaknak főnököknek, akkor azonnal felborzolódik a hátán a szőr. Ez pontosan így volt az akkori görög-római világban is, amikor ez a levél született. Azt is kell tudnunk, hogy a görög nyelvben, mint ahogy sok más modern nyelvben is, például a német és holland nyelvekben a hallás és engedelmisség egy szógyökből származik. De hát épp erről van szó, mert mit is mond Jézus a Hegyi Beszédben? Aki hallja értőlem e beszédek, és meg is cselekszi azokat. Nos a keresztyén élet lényege épp ez: meghallani, hogy mit is tanít a Szentírás, megérteni ebből az Isten akaratát és utána cselekedni, utána engedelmeskedni a hallottaknak.

Ez így egyszerűnek hangzik, de sok keresztyén ezt nem így képzei el. Sokkal inkább úgy, hogy Istennek kell engedelmeskednie annak, amit én mondok, amit én kérek tőle, és nem nekem annak, amit Ő kér tőlem. Pedig az igazi keresztyén élet ennyi: hallom, amit Isten mond, és engedelmeskedem annak. A keresztyén élet csak ennyi: szüntelen kérdezni, Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Nemcsak annak, ami nekem tesz, hanem annak is, ami nehéz, amit csak önmagam megtagadásával tudok megtenni.

Pál apostol kifejezi reményét, hogy Filemon meg fogja tenni azt, amire őt ebben a levélben kérte. Milyen nagy dolog, amikor ezt mi is hihetjük egymásról, bízhatunk abban, ha valamit mondunk, akkor azt meg fogja tenni az, akit mi megkértünk. S nincs rettenetesebb annál, mint amikor nem engedelmeskedik annak, amit Isten kér tőle, mert az bolond ember, aki homokra építette a házát. Az ilyen embernek a hite épp akkor fog összeomlani, amikor jönnek a nagy próbák az életében.

S itt Pál ennél még többet remél, mégpedig azt, hogy Filemon többet fog tenni annál, amit ő tőle kért. Azért reméli ezt, mert jól ismeri Filemont, és tudja, hogy az eddigiekben ő hogyan cselekedett, mit tett embertársaival, testvéreivel. Tudja, hogy még irgalmasabb szeretettel, könyörülettel fog odafordulni Onézimusz felé, mint amennyire ezt tőle kérte. De hogy mi az a több, azt Pál nem mondja el, és ezt mi sem tudhatjuk. Az írásmagyarázók itt két dologra gondolnak. Az egyik, hogy Filemon felszabadítja Onézimuszt, és attól kezdve szabad ember lesz. De az is lehet, hogy Pál arra gondol, hogy visszaküldi hozzá a börtönbe, hogy tovább is ott szolgáljon neki. De Pál ezeket nem mondja el neki, hisz ez az ő szabad döntése, és ő semmiben se akarja barátját kényszeríteni. Mondhatunk erre egy olyan példát, ami gyakran lejátszódik a lelkészi hivatalokban. A hívek jönnek fenntartói járulékot fizetni, s megkérdezik, hogy mennyit kell fizetni? Erre mi azt mondjuk például, hogy a minimum, amit elfogadhatunk 75 lej, de ennél lehet többet is adni. S ha nem is gyakran, de előfordul, hogy a hívek többet adnak. Mi nem kényszeríthetjük erre őket, de ők ezt szabad lélekkel, önkéntesen megtehetik, s hála Istennek, meg is teszik. Tegyük mi is mindig többet annál, mint amit kérnek tőlünk! Ámen!

Köszöntés és áldáskívánás

Alapige: Filemon 22–25

Végére érkezünk ennek a kedves levélnek, amit egy fél évvel ezelőtt kezdtünk el magyarázni ezeken a csendes vasárnap esti istentiszteleteken. Megvallom őszintén, hogy én nagyon megszerettem ezt a levelet, nehéz szívvel veszek búcsút tőle, úgy érzem, hogy nagyon sok áldást kaptam belőle, sok tanulságos dolgot értettem meg. Remélem nagyon, hogy ti is ugyanígy voltatok, s köszönöm, hogy vasárnap esténként a sötétben is sokan eljöttetek e sorozat meghallgatására. Egyik szép énekünk szerint itt, a földön egyszer mindennek vége szakad, és így most búcsút veszünk ettől a levéltől, de hiszem, hogy drága üzenete majd egy egész életen át elkísér majd minket.

Pálnak még vannak tervei. Azt írja: egyúttal szállást is készíts nekem, mert remélem, hogy imádságaitokért ajándékba kaptok engem. Mintha ezzel azt akarná Pál mondani: én ott a helyszínen is meg akarom látni, hogy engedelmeskedtél-e a levélnek, megtetted-e mindazt, amit kértem. Kíváncsi vagyok, hogy valóban az a kapcsolat van-e közöttetek, amit én szeretnék látni? A mondat felszólító módban van írva, és nem óhajtó módban, mert Pál számára a világ legtermészetesebb dolga, hogy Filemon vendégszeretetet fog gyakorolni vele szemben. A vendégszeretet különben a keresztyének egyik legfőbb erénye, ennek gyakorlása az ókorban különös jelentőséggel bírt, hisz abban az időben szállodák nem voltak, ahol egy utazó, egy vendég megszállhatott volna. Pál is csak úgy tudta a különböző gyülekezetekben végezni a szolgálatát, hogy voltak olyan atyafiak, akik befogadták őt házukba. Például Korinthusban volt egy házaspár, Akvilla és Priscilla, akiknél lakhatott, dolgozhatott, készülhetett a szolgálatokra.

De a vendégszeretet ma is nagy ajándék. Gondolhatunk csak arra, hogy a mi gyülekezetünkben eddig mintegy 200 ember volt Hollandiában, s ez csak úgy volt lehetséges, hogy testvérgyülekezetünk tagjai megnyitották házaikat és szíveiket előttünk, természetesen ugyanúgy tettük ezt mi is velük. Erdélyből így sok ezer ember látogathatott el Nyugat-Európába, akik saját pénzen, szállodákat fizetve ezt soha nem engedhették volna meg maguknak.

Pál reméli, hogy meg tudja látogatni Filemont, de ebben nem biztos. Ő most börtönben van, és teljességgel bizonytalan, hogy onnan élve még ki fog szabadulni. Pál apostol nem véletlen beszél „odaajándékozatásról” Ez csak Isten kegyelméből lehetne lehetséges. De Pál nagyon reméli, hogy a bíró jóindulattal lesz hozzá, és még szabadon fogja engedni. Emberileg nincs sok esély a szabadon bocsátásra, de az Úr a gyülekezetek imádsága által ezt elvégezheti.

Az Úr ma is csodákat tehet, ha ezért imádkozunk. De ez fordítva nem igaz, hogy ha imádkozunk, akkor az Úr biztosan csodákat fog tenni. Pálnak nincs teljes bizonyossága a szabadulás felől, de reméli, hogy az Úr meghallgatja a gyülekezetek imádságát, és így eljuthat még többek között Kolosséba is. Meg kell tanulnunk, hogy Istent imádságunkkal se tudjuk semmire se kényszeríteni. Pál se tudja ebben a helyzetben, hogy mi az Úr terve vele. Az se jó, ha valaki nagyon biztosan tudja, hogy mi az Úr terve az életében. Mert mi sokszor csak utólag értjük meg, hogy mi miért történt az életünkben.

De annak ellenére, hogy mi semmit se tudunk az Úrtól kikényszeríteni, az imádság mindig egy fontos eszköz marad az életünkben. Mi tudjuk, hogy a hívők imádsága már egyszer kinyitotta a börtönkapukat, és Péter csodával határos módon kijöhetett onnan. Talán sokan olvastuk a *Mennyei ember* című könyvet, ahol láthatjuk, hogy Isten hogyan hozta ki egyik gyermekét a szörnyű kínai kommunizmus idején a börtönből. Nyilván az Úr nem kötelezhető arra, hogy ezt mindig megtegye. Később Rómában már a Péter börtönajtaja se nyílt meg, és ő is vértanúhalált szenvedett Mesteréért. De mégis igaz: kérjétek és adatik néktek, zörgessetek és megnyitatik néktek. Vannak dolgok, amiket az Úr

megígért, azt Ő bizonyosan megadja, de vannak olyan dolgok is, amiket lehet kérni és remélni, de mivel ezekre nem tett nekünk határozott ígéretet, ezért ezeknek megtételében csak reménykedhetünk, és ezekért imádkozhatunk.

Most Pál érkezett levele végéhez. Egy pár munkatársat sorol fel, akik mind üdvözlétüket küldik. Pál azoknak az üdvözlétét adja át, akik vele vannak. A Kolossébeliekhez írt levelében Arisztarkoszt nevezi fogolytársnak, itt pedig Epafrászt. Valószínű, hogy időközben ők felváltották egymást az önkéntesen vállalt fogságban. Mekkora szeretet volt ezekben az emberekben, akik önkéntesen vállalták a börtönsorsot, hogy ne kelljen Pálnak egyedül maradnia. Milyen csodálatos cselekedetekre képes a keresztyéni szeretet. A többiek azonosak a Kolossébeliekhez írott levélben felsoroltakkal. Pál itt négy nevet említ, akiket munkatársaknak nevez. Ők mind ugyanabban az ügyben, a Jézus Krisztus ügyében munkálkodnak. Mennyire nagy dolog ez, mennyire összeköthet minket is, amikor mind egy ügy szolgálatában tudunk buzgólni. De van két név, ami sok kérdőjelet hagy bennünk. Arisztarkosz és Lukács, velük minden rendben, de van itt két problémás név, két problémás ember: Márk és Démás. Ez utóbbi a legfájdalmasabb, mert tudjuk, hogy ő később elhagyta Pált, a jelenvaló világhoz jobban ragaszkodott, mint Pálhoz. Mindig nagyon szomorú, amikor egy munkatárs elhagyja azt az ügyet, amit eddig olyan lelkesen szolgált. Olyan szomorú, hogy valaki, aki eddig buzgólni kezdett az Úr dolgában, most már nem teszi. Másrészt jó azt nekünk látni, hogy az egyház, a hit elhagyása nem egy XX. vagy XXI. századi jelenség. Íme, az első században is voltak ilyenek, és az egyház fennállása során mindig is voltak és lesznek is ilyenek. Ebbe bele kell nyugodnunk. De milyen jó, hogy van itt egy másik ember is: Márk. Valamikor régen egyszer ő is elhagyta Pált, amikor Barnabással együtt elindultak az első térítői útra. Ez nem kis bajt és bosszúságot okozott, hisz Pál a második térítői útra már nem volt hajlandó őt magához venni, és így Pál és Barnabás útjai elváltak. Ez volt az első nagy egyházszakadás. De milyen jó, hogy azt láthatjuk, hogy Márk később visszatért az Úr ügyéhez, s íme, itt Pál már munkatársának nevezi őt. Ilyen is van tehát, hogy valaki elmegy, de aztán egyszer csak visszajön. Ez arra biztat, hogy legyünk jó reménységgel az elmenők felől, mert ők még valamikor visszajöhetnek.

Most Pál bezárja levelét. Ez a levél is, mint Pálnak minden más levele is, az Úr kegyelmével végződik. De azzal is kezdődött. Mert minden kegyelem az életünkben. A kegyelem ott van életünk kezdetén, és ott lesz a végén is. Pál azt reméli, hogy Filemon és Onézimusz és a gyülekezet is egyre jobban megismeri Isten kegyelmét. A kegyelem segít megbocsátani, a kegyelem segít a keresztet hordozni. Azt kéri, hogy a kegyelem legyen a Filemon lelkével. A levélben itt használja először és utoljára a *lélek* szót. A lélek itt az egész embert, az egész személyiséget jelenti. Valahányszor a lélekről halunk, mindig arra gondoljunk, hogy mi többek vagyunk más teremtményeknél, mert például az állatoknak nincs lelkük. Érzéseik vannak, de lelkük nincs. Az állatok sokszor nagyon kedvesek és hálásak lehetnek, gondolhat itt mindenki sok kedves háziállatára, de bármilyen kedvesek, aranyosak és hálásak, nekik lelkük nincs. Mert lelke csak az embernek van. S a lélek az bennünk, ami fel tudja fogni Istent, ami be tudja fogadni a kegyelmet. Épp ezért olyan értékes a lélek, mert meg tud nyílni Isten előtt. Pál lelke megnyílt Filemon előtt, Filemon lelke megnyílt Onézimusz előtt.

Mit mondhatnánk zárva ezt a kedves levelet s a róla való ígértetéseket? Nyissuk meg mi is lelkünket a kegyelem előtt és egymás előtt is. Bárcsak ez a levél is ebben segíthetett volna minket! Amen!

(Az ígértetési sorozatot drs. R. van Kooten *De kortste brief* című könyve segítségével írtam Isten dicsőségére, gyülekezetem és szolgatársaim építésére.)

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Székely Csilla Imola

Oláhdellő

Félni

Alapige: Ézsaiás 54,4–14; 5Mózes 31,1–8

A félelem az egyik legjellemzőbb emberi érzés, alapvető része személyiségünknek, végigkíséri életünket. El se hinnéd, mennyi mindent teszel félelemből önkéntelenül is. Csak azért, mert valamitől félsz. Hihetetlenül erős motiváció tud lenni a félelem.

Ma erről lesz szó, a félelemről. Talán észrevettétek, hogy ez a gondolat mindkét felolvasott Igében megjelent, hogy „ne félj!”

A félelem válasz arra, ami belső nyugtalanságot okoz, a veszélyre, a fenyegetettségre, ijesztő ingerekre. Van egyfajta egészséges félelem is, ami megóv a vakmerőségtől, és gyakran életmentő lehet, de mi többnyire az ismeretlentől félünk, meg a veszteségtől, a kudartól, a belső ürességtől, a megszegyenüléstől, a megpecsételtségtől, a testi-lelki fájdalomtól, a gyengeségtől, a konfliktusoktól, a sötétségtől, félünk a betegségtől, és attól, hogy elveszítjük valaki kedves hozzátartozónkat, félünk a haragtól, a büntetéstől, félünk szembesülni önmagunkkal, félünk az öregedéstől, a haláltól. Azt is mondhatnánk, hogy ez természetes, hiszen emberek vagyunk – csakogy ezek a félelmek a bizalmunk fokmérői. A szeretetünkről szólnak, a szeretet egyenes arányban van a félelemmel. Valamiképpen a félelem ellentéte nem a bátorság, hanem a szeretet! Aki fél, nem lett teljessé a szeretetben, mert a szeretetben nincsen félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem győtrelemmel jár (1Jn 4,18–19).

Amitől igazán félnünk kell, az a félelem. „Ne félj a hirtelen való félelemtől!” (Préd 3,25) Tönkremehet a békességünk a félelem miatt, mert a félelem nemcsak egy érzés, hanem egy lelkiállapot, egy feszültség, szorongás, folyamatos stressz. A test nem bírja sokáig ezt az állandó megterhelést és megbetegszik.

Félni mégis fogunk. Én is, aki beszélek róla. Igyekszünk egyre több zárral, lakattal, ráccsal, kutyákkal bebiztosítani magunkat, mert félünk a bizonytalanságtól, és félünk egymástól. A világ is olyanná lett, hogy van okunk a félelemre.

„E világon nyomorúságok lesz, de bízatok, én meggyőztem a világot” (Jn 16,33), mondja Jézus. Így vigasztal: drágáim, lesz gondotok elég, baj mindig lesz, sokat fogtok szenvedni – de bízatok! Ezek a nyomorúságok legyőzött nyomorúságok, ártalmatlanná tett bajok. Ez a világ legyőzött világ. Hogy kétségkedéskor ne essetek kétségbe (2Kor 4,8).

A félelem egy nagy akadály. Megbénít. Még arra is képes, hogy örületbe kergessen. A félelemérzet: börtön. A lélek börtöne. Akadály köztünk és Isten között, köztünk és a boldogság, köztünk és az önmegvalósítás között.

Ne félj! Nem kell félned! Ne rettegj! – üzeni Isten a Szentírásron keresztül több mint háromszáz alkalommal. Isten tudja, miért kell ennyiszor mondania. Mert félsz. Mert a próféták is féltek, sőt a tanítványok is.

Ábrahám is félt – akkor még Ábrám volt a neve. Akkor így szólt hozzá az Úr látomásban: „Ne félj, Ábrám, én pajzsod vagyok tenéked, a te jutalmad felette igen bőséges.” (1Móz 15,1) Ne félj, én vagyok a garancia ígéreteimhez, és amit mondtam, úgy

lesz. „Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz.” (1Móz 15,5)

Hágár is félt ott a sivatagban, amikor Sára elkergette, és letette a gyermekét egy bokorba, távolabb ment, hogy ne hallja a sírását, és meg akart halni. Egy angyal vigasztalta így: „Ne félj, Hágár, mert az Isten meghallotta a gyermeknek a szavát”, Izmaél sírását. Azután hatalmas ígéretet kapott: „nagy népet támasztok belőle” (1Móz 21,17–18).

Jákób is félt lemenni Egyiptomba. „Ne félj lemenni Egyiptomba, mert nagy néppé teszlek ott!” (1Móz 46,3)

Félt Mózes is a Hangtól, a feladattól. Megijedtek és féltek Izrael fiai a kanaáni óriásoktól, akikről a képek meséltek nekik, és nem bíztak Istenükben – emiatt jött a negyvenévi büntetés. Jobban féltek, mint amennyire hittek. Pedig csak arra kellett volna gondolniuk, amiket a fáraóval cselekedett az Úr, meg az egyiptomiakkal.

Józsué is félt, sőt rettegett, erről volt szó a felolvasott történetben. Pedig Józsué kel-lene biztassa az Istent. Nem Józsuénak kellene itt félni, hanem Istennek amiatt, hogy elrontjuk a ránk bízott küldetést. Amiatt, hogy lusták és tehetetlenek vagyunk, hogy gyávák és önzők vagyunk és hatalmaskodunk egymáson attól a pillanattól fogva, amikor vezetőkké válunk. Isten félthetné az ő tervét, de nem félti.

Józsuénak és a népnek nem kell félnie, mert Isten a szavát adja: „előttem megyek, én veled leszek, nem maradok el tőled, sem el nem hagylak téged” (5Móz 31,8). Soha nem hagy el az Isten. Nincs ennél szebb ígéret.

Dávid is félt, életének hosszú szakasza volt, amikor egy egész ország kergette Saul-lal, a királlyal az élen. Félelmében gyönyörű zsoltárokat írt a bizalomról, valóságos imádsággyöngyszemeket. Kívülről is tudjátok: „még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy” (Zsolt 23,4). Félt Dávid is, de jobban bízott. „Nem félek sokezernyi néptől sem, amely körös-körül felállott ellenem.” (Zsolt 3,7) „Istenben bízom, nem félek, ember mit árthatna nekem?” (Ezt háromszor írja le Dávid különböző zsoltárokból: Zsolt 56,4.11; 118,6.)

Ézsaiás is, Jeremiás is félt, megijedtek. Ézsaiás így biztatta magát: „Íme, az Isten az én szabadítóm! Bízom és nem félek, mert erősségem és énekem az Úr, az Úr lett nékem szabadítóm.” (12,2)

Jeremiás által ezt üzeni Isten: „Te azért ne félj, és ne rettegi, mert ímhol vagyok én, aki megszabadítalak téged a messze földről.” (30,10)

Ezékiel egyenesen elájult, amikor megszólította őt a Hang. Elterült, mint egy holt, arcára esett, és a Lélek állította talpára. Így meséli el saját elhívástörténetét.

Ezékielnek is, Dánielnek is szüksége van egy-egy nyugtatóra, kell a „ne félj!”. Mert-hogy: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél”, Isten kiválasztott téged – biztatja az angyal a fiatal Máriát. Te pedig, József, „ne félj magadhoz venni Máriát, a te feleségedet, mert ami benne fogantatott, a Szentlélektől van az” (Mt 1,20). Ezután Jó-zsefnek soha többet nincsenek ilyen félelmei, miután maga Isten biztatta őt.

„Ne félj, csak higgy!” – mondja Jézus Jairusnak, aki éppen abban a pillanatban ve-szítette el egyetlen gyermekét (Mk 5,36; Lk 8,50). Ismétlem: a félelem ellenszere a hit.

Ki ne félt volna közülünk?!

„Ne félj, mostantól embereket fogsz” – mondta egy reggel Jézus Péternek, amikor még Simonnak hívták (Lk 5,10).

Pál is félt. Korinthusban nem akartak hinni az ő beszédének és bizonyosságtételének, csúfolódtak is vele – noha sokan hittek is. Egy éjszaka az Úr megerősítette Pált: „Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass! Mert én veled vagyok, és senki sem támad reád, hogy neked ártson” (ApCsel 18,9). Pál is félt, csakhogy ott tudta maga mögött az Istent, és akkor már a császár elé is oda mert állni.

Félt János is Pátmoszon, amikor A jelenések könyvének szavait vette át, és látta az Embernek Fiát hóféhérben és fénylően. Akkor lábai elé esett, mint egy holt. De megszólalt a hóféhérben fénylő: „Ne félj, én vagyok az első és az utolsó, és az Élő, pedig halott voltam, és íme élek örökkön-örökké. Ámen!” (Jel 1,17–18) Az ámen a pecsét. „Semmit ne félj azoktól, amiket szenvedned kell” (Jel 2,10) – üzeni a szmirnabelieknek.

Félni általában a jövőtől szoktunk a jelenben. De a tegnapi félelem nem segít a mán. Jézus jó tanácsa ez: „Ne aggodalmaskodjatok a holnapért!” Ne stresszeljetez hiába! Bízotok! Elég minden percnek a maga stressze! Nagyon tetszik nekem, Márk így írja: „ne aggodalmaskodjatok előre!” (13,11)

Abban az időben nem voltak nyugtató gyógyszerek, antidepresszánsok, altatópirulák. Jézus szava volt a nyugtató, meg az imádság és a hit. Akkor attól nyugodtak meg az emberek, amikor azt mondta Isten: ne félj! Régen a bizalomtól nyugodtak meg az emberek, és attól, hogy elmentek a templomba, és elmondták gondjaikat Istennek. Most pedig elmennek a pszichológushoz, és beszedik a gyógyszert. *De tovább félnek!*

Abban az időben Jézus csak ennyit mondott, hogy „bízotok!” – de nem tudták, hogy kiben bíznak. Még nem halt meg, és nem támadt fel akkor. Mi pedig valóban bízhatunk, mert mi már tudjuk, hogy kiben bízunk.

A félelem feszültséggel, szorongással jár. Elrabolja az álmunkat, a nyugalmlinkat. Nagyon sok mindent megteszünk, hogy elkerüljük ezeket a félelmeket.

Félünk a haragtól – tehát igyekszünk tökéleteseknek látszani. Mindent megteszünk, hogy ne tűnjünk gyengének – tehát erőnk felett bizonyítunk, mindent elvállalunk. Aztán lassan lemerülünk. Félünk a konfliktusoktól – ezért inkább mindent elhallgatunk, lenyelünk, azt is, amit ki kellene mondani, meg kellene beszélni. Aztán egyszer csak elszakad a gát... Félünk a kudarcról – noha Jézus sem volt mindenkinél sikeres, nem győzött meg mindenkit –, tehát gyűjtjük az eredményeket, csillogtatjuk, hogy hadd lássa mindenki, és bizonyítjuk, hogy mi sikeresek vagyunk! Félünk lelkileg kiüresedni – ezért sokat tanulunk, amiben az a veszély, hogy nem az igazi bölcsességre vágyunk, aminek forrása a Szenttel való találkozás és nem a könyvek. Félünk az elutasítástól – tehát igyekszünk tetszeni. Félünk eltérni a szokástól, a normáktól, mert sokkal jobb a biztonság – és közben a közvélemény rabjaivá leszünk. A félelem egyfajta fogság. Jézus nem félt átlépni a szokásost, az általánost. Nem félt attól, hogy más véleménye van a világról és a prostitúciónakról.

Mindenki fél valamitől. És legtöbbször a haláltól félünk, az ismeretlentől.

A félelem olyan, mint a hit, csak negatív előjellel. Aki szeretne nem félni, annak nem erőt gyűjtenie kell, hanem erősen hinnie.

A félelem megbénít – a hit felszabadít.

A félelem rabság – a hit szabadság.

A félelem szorongás – a hit megnyugvás.

A félelem beteggé tesz – a hit gyógyít.

Sokkal rosszabb a félelem annál, mint amitől félünk. A félelem bennünk van. A félelem: a jövőbe néző aggodás.

Dávid akkor tudott győzni Góliát felett, amikor elkezdett nem félni. Mindenki más félt. A veszély valóságos volt. De Dávid jobban bízott, mint amennyire félt.

Az állandó félelem felemészti az embert. Van, aki fél szeretni, mert a szeretet önkiszolgáltatás, sebezhetővé válás. Nem a haláltól kellene félnünk, hanem attól, hogy sohasem éltünk – tanította Marcus Aurelius. Sokszor olyasmitől félünk, amitől a gondviselés megóv minket – mondta C. H. Spurgeon. A félelemnek is nagy ereje van, ahogy a hitnek. „De ti nem a félelemnek lelkét kaptátok, hanem az erőnek, szeretetnek és józanságnak Lelkét...” (2Tim 1,7)

„Élete során az ember gyakran attól fél, amitől nem kellene, vagy nem úgy fél, ahogy kellene, vagy nem akkor, amikor kellene” (Arisztotelész). – Mert nem mindegy, mitől félsz! Ez a gondolat visz közelebb a válaszhoz, a megoldáshoz.

„Szolgáljátok az Urat félelemmel, és örüljétek reszketéssel!” (Zsolt 2,11) És itt van a válasz!

„Az emberek félnek, hogy megfulladnak, félnek, hogy egyedül maradnak, félnek a sötétségtől, félnek az Isten ítéletétől, az emberek rosszállásától, az igazságszolgáltatástól, félnek kockáztatni, félnek veszíteni, de félnek nyerni is, mert félnek az irigységtől, félnek szeretni, mert félnek az elutasítástól, félnek ismeretlen helyekre menni, félnek, hogy megöregszenek, hogy meghalnak, félnek attól, hogy őket senki sem veszi észre, félnek az egyedüllétől és félnek az emberektől” (Paulo Coelho). Talán csak az Istentől nem félnek.

Ó, mi nyomorult emberek! Kicsoda szabadít meg minket ettől a tömérdek félelemtől?! – egy másik félelem: az istenfélelem. „Féljed az Urat, a te Istenedet” – ez az ellenszere mindenféle félelemnek. Még a halálfélelemnek is.

Félünk, mert nem tudunk félni – azaz nem jól félünk. Istent kellene féljünk egészen másfajta félelemmel: szolgáló, szerető, anyagi félelemmel.

Egy férfi feljegyzést készített a félelmeiről. Megfigyelte, hogy félelmeinek szinte a fele olyan dolgok miatt volt, amelyek nem következtek be. A többi félelme saját hibáinak a következményeiből adódott, vagy az egészségével volt kapcsolatos. Kiderült, hogy minden félelmének csak a tizedrésze volt jogos. Azt tanulta meg, hogy az aggódás egyetlenegy dolgon változtat: azon, aki aggódik.

Jeremiás próféta imádsága: „Meghallgattad szavamat: ne fogd be a füled sóhajtásom és kiáltásom előtt! Közeledtél, amikor kiáltottam hozzád. Így szóltál: Ne félj!” (Jer 3,56–57).

Amikor félsz, kiálts! „Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok!” (Ézs 58,9) Ha félelmeid vannak, Isten arra biztat: kiálts! És ne félj, mert ezt mondja: ő megváltott, neveden szólított, övé vagy. Ezért ne félj! Ámen!

Alkalmi prédikációk

Veress László

Marosszentkirály

Szent István-ünnepségre – Szent Király-találkozóra

Alapige: 1János 1,7–10; Jelenések 1,4–6

Nemzeti ünnepeinken sokféle megjelenik a nemzetiszínű, piros-fehér-zöld zászló. Ott lengenek, lobognak, a házakon, utcákon, tereken. Némelyek nem feledkeznek meg róla akkor sem, ha ünnepen útra kelnek. Olykor ott lobog a járművön is: gépkocsikon, autóbuszokon. Itt, ebben a templomban jelen vannak ezek a színek. És nem csupán a közszézáslzókon. Feltűnnek ezek a színek a templomot díszítő virágokban és a lányok hajszalagjában is. Milyen kedvesek ezek a színek a mi szívünknek! De tudjátok-e, hogy nem csupán nekünk, magyaroknak fontos, sokatmondó színek ezek? Nemcsak arra gondolok, hogy más népeknek is ugyanezek a színek vannak a zászlójában. Ez a három szín akár az egész emberi nemzet zászlóján rajta lehetne. Az egész emberiség sorsa és lehetősége jelenik meg ezekben a színekben. Az, hogy milyenek voltunk, mit tett értünk Isten, és mivé válhatunk ezáltal. Ebben benne van a mi népünk múltja, jövője is. Múltunk és jövőbeli lehetőségeink is. Úgy figyeljünk tehát a felolvasott Igékre, mint ami most egyenesen hozzánk, mai ünneplőkhöz, István király népéhez szól.

I.

Nemzeti lobogónkon az első szín a piros. Bár nemzeti lobogónkon *az erőt* jelképezi, a piros színről a legtöbb embernek *a vér* jut az eszébe. Az a titokzatos valami, aminek a látványától, elborzad a legtöbb ember. A régi időkben meg voltak győződve róla az emberek, hogy minden élőlény életereje, az a titokzatos hatalom, ami megkülönbözteti az élő testet a legbámulatosabban megszerkesztett gépezettől is, a vérben székel. Volt idő, amikor ezt az ókori ember tudatlanságának tartották, de amit a mai tudomány fényénél tudunk ennek a titokzatos folyadéknak az összetevőiről és szerepéről, közelebb visz bennünket ehhez a régi felfogáshoz. Amikor valakinek a vére kifolyik, szinte a szó szoros értelmében kifolyik belőle maga az élet. Elvérzik, azt jelenti, hogy lassan a vérrrel együtt kifolyik belőle maga az élet. Ma sem tudjuk jobban, megkapóbban kifejezni a legnagyobb áldozatot, amit hozhatunk valakiért vagy valamiért, mint hogy azt mondjuk: a vérünket adjuk érte. Vérünket adni valamiért azt jelenti, hogy az egész életünket adjuk oda.

Nemzeti színeink között a piros tehát mindenekelőtt azt jelenti nekünk: mennyi vér folyt ezért a hazáért! Emberek, akik életüket áldozták azért, hogy egy elkövetkező nemzedéknek jobb legyen az élete, mint nekik volt. Volt tudatosan vállalt áldozat, de igen sokszor ártatlanok vére folyt úgy, hogy nem volt abban tudatosan vállalt áldozat. Mégsem volt teljesen értelmetlen a kiömlött vérük: a későbbi korok is elborzadtak az emlékétől, és kimondták: *soha többé ilyet!*

Sok vérontás történt már a földön, aminek óriási következményei lettek egyénekre, közösségekre, országokra, a történelem alakulására, *de az a vér, amiről a felolvasott Ige beszél*, Jézus vére merőben különbözik minden mástól: új korszakot nyitott meg az egész világ életében. Az ő vére hullott értünk. Isten fia szenved értünk. A Királyok Királya, a föld királyainak Fejedelme halt meg értünk. Fel tudjuk fogni? – Valami nagy baj kellett legyen, hogy ilyen nagy áldozatot kellett hozni. Ki tudná ennek jelentőségét

elmondani? Egy kis példával próbálok utalni Jézus kiontott vérének jelentőségére: ha elvágom az ujjam, a kibuggyanó vér azonnal előnti a sebet. Ez a kiömlő vér azonnal feláldozza magát, mert amint kiömlik, rögtön meg is hal. Így mondjuk: megalvad. És így a halott vér mintegy védően zárja le a sebet. Az a pár csepp vér, ami a sebből kibuggyan, szinte föláldozza magát az egész test érdekében. Jézus Krisztus nagyon jól tudta, hogy az egész világon halálos sebet vágott a bűn. Halálosan megsebesült az emberiség egész élete. Ő tehát az ő isteni vérét beöntötte ebbe a vágásba, nyílásba, hogy el ne vérezzen, el ne vesszen. A golgotai kereszt óta ez a seb le van fedve. Úgy, hogy aki ebben az isteni titokban hisz, megmenekül és örök élete lesz. Így igaz az is, amit a mi lobogónkon jelent a piros szín. Micsoda erő van Jézus vérében!

Jézus meghalt értünk, mielőtt megszülettünk volna. Benne voltunk Isten tervében mielőtt ide, Európának ebbe a felébe megérkeztünk volna. Ismert, szeretett bennünket, mielőtt még néppé formálódtunk volna. Fiát értünk is elküldte, értünk is ontotta véréit, hogy a mi népünknek sok-sok vétké is elfedezve legyen. *Ezt a tiúkot értette meg István király.* Azért nevezhetjük őt szentnek, mert népünket ehhez a Jézushoz vezette. Ez a mai istentisztelet, sőt ez az idei ünneplésünk akkor éri el célját, ha ez tudatosan bennünk: a piros azt is jelenti, hogy Jézus értünk is meghalt. Naponkénti imádságunk lehet, amit az énekkar az imént így énekelt: „Jó Istenem, nézz Erdélyre / Akiért hullt Fiad vére...”

Ehhez a Jézushoz vezetett István király. Megmutatta az alapot. Hogy mire kell építeni.

II.

Nemzeti lobogónkon a második szín a fehér. A hűséget és a tisztaságot jelképezi. A felolvasott Ige is tisztaságról beszél, arról hogy *Jézus vére megtisztít minden bűntől bennünket.* Olyan sokszor hallottuk ezt is, hogy szinte fel sem tűnik már. Próbáljuk meg most ezt is részletezni! Hogyan tisztít meg, mit is jelet ez?

Először is: ez a vér az ára annak az egyetemes amnesztiának, amit Isten meghirdetett ezen a földön. Jézus maga ezt mondta: *Ez az én vérem, a szövetség vére, mely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.* (Mt 26,28)

Bűnbocsánat. Hogy megszíntelenedett ez a szó! Milyen üresen cseng! Tipikus tempolmi kifejezés lett belőle. Ki törődik ezzel manapság? Van, akit nem is érdekel, tudomást sem akar szerezni róla, másnak meg nincs is ideje elgondolkodni rajta. Időnként felemészti a testi, anyagi gondok, az élelem, a ruházat, a devizahitelek, a szórakozás, az érvénysülés. Pedig lehetsz olyan szép, mint egy szépségkirálynő, olyan erős, mit egy olimpiai bajnok, nagyszerű táncos, hatalmas, mint egy diktátor, olyan gazdag, mint egy multimilliomos, mindez nem ment meg attól, hogy egyszer a halál le ne suhintson. Egyszer oda kell állnod Isten elé. Persze tudom, hogy sokan azt mondják erre: *Na és akkor mi van?* – Erről az az adoma jut eszembe, amikor valaki lezuhan a felhőkarcoló tetejéről és a 19. emeletnél járva így gondolkodik magában: *Na eddig minden jól megy!* Ezek és ezek vannak még a templomba járók között is, akik azt hiszik, hogy életükkel minden rendben van. De az az ember, aki nem részesül Krisztus megtartó erejében, az az ember elveszett! Akkor is, ha legjobban megy neki.

Ezt értette meg István király, és ezt kell megértenünk mi is: Jézus nélkül az egyén, a nép a vesztébe rohan. Az ő vére megtisztít a bűntől, örte megbocsát Isten nekünk. Ki kell nyújtanunk kezünket feléje, ahogy nagy királyunk tette, és ragadjuk meg benne azt, aki hibátlanná, fedhetetlenné, szentté (Kol 1,22), tisztává tett minket Isten előtt.

A keresztyénség kezdetén az őskeresztyének ócska ruhában kereszteltek meg. Ezután tiszta, fehér ruhát kaptak. Ez jelezte azt, hogy új fejezet kezdődött az életükben. Tisztán, szabadon élhetnek most Isten előtt.

A jelenések könyvében van egy leírás a mennyben örvendezők seregéről, akik Isten trónja körül állnak fehér ruhákba öltözve. Róluk ezt mondja az Írás: „Ezek azok, akik megmosták az ő ruháikat a Bárány Krisztus vérében!” Csak azok vannak ott, akik bűnbocsánatot nyertek.

Nekünk azonban még most itt hangzik az ígélet: Jézus Krisztusnak, Isten fiának vére megtisztít minden bűntől. Nem kell hozzá több, csak annyi, hogy megvalljuk bűneinket.

Figyeljünk jól az Igére! Azokat tisztítja meg, teszi fehérré, akik megvallják bűneiket. Minden bűnt, s nemcsak némelyiket. Álljunk egyszer Isten elé, és tegyünk le előtte minden terhet! Mert amíg ezt nem tudjuk megtenni, továbbra is mi maradunk a világ egyik legborúlátóbb nemzete. De a bűnvallás után most már bátran énekelhetjük az énekkarral együtt: „Hadd legyünk mi is tiszták, hősök szentek / Hazánkat így mentsd meg!”

III.

Nemzeti színeink között ott van a harmadik, a zöld is. A zászlón ugyan olyan széles sáv, mint a másik kettő. Eredetileg a reményt jelenti. Éppen azt a reményt, amiből olyan kevés van bennünk, magyarokban manapság. Pedig Péter apostol írja: Isten újjászül bennünket Krisztus által *élő reménységre*.

De a zöld szín mást is jelent, ami olyan drága nekünk: a *szabadságot*. Gondoljunk a végtelen rónaság vagy erdőségek fölött szabadon repülő madarakra. Amikor a diktatúra alatt olyan nehezen lehetett útlevelhez jutni, gyakran gondoltam a madaraknak erre a nem korlátozható szabadságára: ők átrepülhetnek száz határon, nem korlátozza, nem korlátozhatja őket ebben senki. Ma már szabadon utazhatunk, és akiknek magyar útlevele van, azok még szabadabban utazhatnak Nyugatra és Keletre is.

De vajon szabadok vagyunk-e igazán?

A rab is megszokja, hogy zárkája négy fala között szabadon sétálhat. Isten sokkal többet, nagyobb szabadságot akar nekünk adni!

Sokak számára a szabadság valóban ezt jelenti: azt teszem, amit akarok. Úgy is élnek, mint akik nem akarják tudomásul venni, hogy tetteinknek következménye van.

Létezik ennél több? Az Ige valami hasonlóról beszél. Jézus vére által megtisztítva gy másik ország polgára lehetek. Itt a földön ez úgy is megvalósul, hogy megszabadulatok önmagamtól, önmagam rossz természetétől.

Nézzünk csak szét, és nézzünk önmagunkba! Van, aki folyamatosan csak panaszkodik. Ócsárol mindent. Siránkozik. Elzárkózik. Nem kell a másik ember. Csak a halált várja. Rab, akármilyen útlevel is lapul a zsebében.

Jézus vére megtisztít, hogy szabaddá tegyen egy új életformára. Szabadok vagyunk arra, hogy szeressünk, hogy befogadjunk, elfogadjunk másokat, hogy éppen a Jézustól kapott lehetőség által minőségi életet éljünk. Szabadnak lenni az jelenti, hogy Jézus felhasznál. Van, akinek a szívét, kezét, pénztárcáját használja fel. Ő szabaddá tesz a jó cselekedetre. (Zsid 9,14)

Hosszú századokba telt, míg kialakult a ma ismert piros-fehér-zöld zászló. István országának utódállamaiban sokáig csak elrejtve lehetett őrizgetni egy-egy ilyen szalagot. Sokfelé ma is csak keservesen tűrik meg. Még fájdalmasabb: annak az Európának sem nagyon kell már az, amit Krisztus tett érte, ahova éppen István király vezetett be egykor bennünket. A mai európai hivatalosságok többsége Krisztus véréről hallani sem akar, és tagadják, hogy Európát Jézus tette azzá, ami. Mégis: milyen lett volna ez a világ, és milyen lett volna Európa Jézus nélkül? Milyen lenne Európa, ha egy villanás alatt eltűnne belőle mindaz, amit azért van, mert egykor Jézus parancsot adott arra, hogy legyen?

A mi mai ünnepelésünk ezért lehet áldott. Szent István király ma is emlékeztet: csak Krisztus útján, csak az ő vére által van életünk, és van szabadságunk. Ez az örök üzenet. Jézusra figyelni. Nem azért, mert ez trendi, hanem mert ez az egyetlen út. Nem ezért, mert mi, magyarok szeretünk szembemenni az áramlatokkal, hanem azért, mert a divatos felfogással szemben tudjuk, hogy ez az egyetlen, ami meg tart. Ámen!

Esketési igehirdetés

Barabás Attila

Tasnádszántó

Fiaimat és kezeim munkáját csak bízzátok reám!

Alapige: Ézsaiás 45,11; 2Korinthus 12,14b

Kedves Sándor és Beáta! Kedves szülők, családtagok, barátok, keresztyén testvéreim!

Kedves fiatalok, legelőször is hozzátok fordulok, és teszem fel azt a kérdést, amit bizonyára ti is már feltetettek magatoknak, egymásnak, és talán nem is egyszer. Ez a kérdés pedig így hangzik: hogyan fog alakulni házasesetetek, holnapotok, jövendőtök? De hozzátok is fordulok, kedves szülők, és nektek is felteszem ugyanezt a kérdést, hiszen minden szülőt foglalkoztat gyermeke(i) jövője, további életútja, amikor kilép a családi hajlékból, amikor elhagyja a szülői házat, és a neki rendelt párjával megy tovább az élet útján.

Kedves fiatalok, szülők, barátok és mindnyájan, kik eljöttetek ez ünnepi alkalomra, milyen jó hallani Istennek bátorító szavát: *Így szól az Úr, Izráelnek Szentje és Teremtője: Kérdezzétek meg a jövendőt tőlem, fiaimat és kezeim munkáját csak bízzátok reám!* (Ézs 45,11) Most felétek fordulok, szülők, hiszen először titeket emlékeztet az Úristen arra, hogy kitől kaptátok gyermek(e)teket?! A Zsolt 127,3b versében olvassuk: *az anyaméh gyümölcse jutalom* – és ugyanakkor itt is azt halljuk, hogy gyermek(e)itek, fiatalok/lányotok az Övé, vagyis az Úristené. Emlékeztetek, hogy vártátok gyermek(e)itek megszületését, növekedését testiekben-lelkiekben?! Hogyan lestétek az első kiejtett szavakat: apa, anya stb., az első lépések megtételét? Hogyan vittétek nap mint nap óvodába, majd kísértétek el az első iskolai napon? Emlékeztetek, hogy kísértétek figyelemmel tanulmányaik előrehaladtában, és tettétek fel a kérdést: „Mi lesz belőle?” És a mai napon ugyanezt a kérdést forogtjátok szívetekben: hogyan fog alakulni jövendőjük, a közös életük?

Kedves szülők és fiatalok! Isten az Ő Igéjében először is örömteljes, megnyugtató választ ad kérdéseitekre, aggodalmaitokra. Teremtő Istenünk először is azt mondja ma nektek, hogy kérdezzétek csak Őt ezen dolgok felől! Hogy lesz a holnap, a jövendő, hogyan alakul a házaseset, a közös út milyen lesz, stb.? A jövendő az Isten kezében van, és ott van a legnagyobb biztonságban mindnyájunk élete. Kedves fiatalok, bizonyára tervezgettétek a közös jövendőtöket: lakás, mindennapi feladat végzése, gyermek(ek) és persze sok egyéb kérdés vonatkozásában gondolkodtatok együtt. És halljátok csak meg, mit mond az Úristen: *...fiaimat és kezeim munkáját bízzátok reám!* Az Úristen munkálkodik és munkálkodni fog és akar a ti életetekben, csak bízzátok benne, és bízzátok reá életeteket.

Kedves szülők, felétek is fordulok és fordulnak a ti gyermekeitek, hiszen sok mindent adtatok nekik eddigi életük során, és kapnak a mai napon is töletek, és bizonyára adtok a jövőben is sok mindent nekik, mely Istenünk Igéje szerint a szülő kötelessége is egyben: *...Mert nem a gyermekek tartoznak kincseket gyűjteni a szülőknek, hanem a szülők a gyermekeknek.* (2Kor 12,14b) Kedves fiatalok, ne felejtsetek el soha szüleitek gondoskodását, önzetlen szeretetét eddigi életek során. De most kéz a kézben haladva tovább közös életek útján, hogy igazán mi is lesz velük/veletek azt egyedül Isten tudja, és ne felejtsetek el sohasem, Ő tudja igazán jóra fordítani, jó irányba terelni életeket.

Kedves ifjú pár, szülők, barátok, halljuk meg mindnyájan: Istenünket hagyjuk munkálkodni életünkben. Halljátok csak, mit mond, mire emlékeztet ma bennünket a mi Urunk, Istenünk!? Azt mondja, hogy ne anyagiakban, tárgyakban bizzunk, ne csak ezek megléte jelentsen számunkra örömet, boldogságot: a jövődönk az Úr kezében van, vagyis ott van a legjobb helyen, és így, az Úristen útján járva *érezzétek és lássátok meg, hogy jó az Úr!* Tapasztaljátok meg ti is életek folyamán, és vegytek észre mindnyájan, hogy miként munkálkodott Isten a mi életünkben, hogyan gondoskodott rólunk, hány-szor éreztük és érezhetjük kegyelmét, áldását a mindennapokban. Bizzuk ma is életünket Őrá! Ámen!

Temetési igehirdetés

Páll Botond

Disznajó

Az Úr szemei előtt drága az ő kegyeseinek halála

Alapige: Zsoltárok 116,15

Gyászoló gyülekezet, keresztyén testvéreim! Pál apostol szerint most még csak tükör által, homályosan látunk, de egyszer majd színről színre. Valóban homályos a látásunk. Elhomályosítják a könnyek: de nemcsak a gyásznak, hanem a tehetetlenség dühének is könnyei ezek. Senki nem láthat tisztán. Ezt akarja a nagy szétdobáló, a diabolosz. S akik saját szemükkel láttak volna is valami halvány szeletet a valóságból, azoknak most mintha vakságot parancsolnának hideg tekintetű, szigorú nézésű hivatalos szemek, akiknek egyébként éppen az lenne a dolguk, hogy a homályban is tisztán lássanak és láttassanak. Az Ige azt üzeni nekik: majd ezekkel a szemekkel fogtok ti egykor szembenézni az Úrral is. Mi pedig egyelőre kénytelenek vagyunk szembenézni a pusztá ténynyel: Zsigmond Ferenc 42 éves korában tragikus hirtelenséggel meghalt. Láttuk holttestét, nem láttuk halálát, de láttuk életét. Most ezt – az életet – köszönjük meg Annak, aki adta azt. S adta Ferikét 1970-ben egy család második fiúgyermekéül, adta később férjül, két gyermek apjául, szakmáját szerető gépészül, segítőkész falustársul, akinek munkabíráásával talán csak a traktor munkabírása vetekedhetett, s adta őt erdélyi magyar református egyháztagul. (Tudom, szeretett volna presbiter lenni.) De adta mindenekelőtt emberül, akinek esetleges hibáit és gyengeségeit oly szívesen elnéztük volna még további 42 esztendeig. De a rideg valóság itt van előttünk. S mi döbbenten kérdezzük énekeskönyvünk szavával: „Kire nézzünk, ki reménnyel biztassa szívünket?”

Döbönt kérdésünkre a választ ugyanez az ének adja meg. Mi Istenre nézünk, az Igére nézünk, s ezért néha csodát látunk.

Először is meglátjuk a felolvasott Igéből azt, hogy bármi is történt Ferivel, **az Úr szemei előtt** történt az.

Mi semmit sem láttunk. Ha utólag meg is sejtettünk valamit, az csak töredéke lehet a teljes valóságnak. De Isten mindent látott. Nem a valóságot: a teljes igazságot látta!

Mi a különbség valóság és igazság között?

A valóság az, ami tényszerű. Ami pontos és kimerítő leírása annak, ahogyan a dolgok állnak. Alapos, részletes, tárgyilagos és pontos helyzetleírás. Olyan, mint egy jól megírt jegyzőkönyv. Mint egy fénykép. Pontosán úgy mutatja meg a dolgokat, ahogy azok vannak. Nem torzít, nem homályos, nem szubjektív. Azért hívják a kamerát objektívnek, mert az: kegyetlenül objektív. (Hogy kifogytunk mi a jó szemű fényképezéskből!) A valóság látása azonban a tényfeltárára korlátozódik. Nincs ítéletalkotó funkciója. Azt megmondja, hogy mi van, de azt nem kutatja, hogy ami van, az jól van-e így. Azt megmutatja, hogy egy ember fekszik harmatos bokor tövében, de azt nem kutatja, hogy ő hajtotta-e le percnyi pihenésre a fejét, vagy mások hajtatták le vele örök álmra. Mi, ha még látnánk is a teljes valóságot, akkor is azt éreznénk: nekünk több kell. Nem a valóság, ide az igazság kell!

Mért amíg a valóság csak megállapít, és nem mérlegel, addig az igazság pontosan azt teszi meg. Amíg a valóság még csak a jog szempontjai szerint sem mérlegel, addig az igazság nem is a jog, de egyenesen az erkölcs mérlegére helyezi a dolgokat. Az igazság összeveti a dolgokat azzal az isteni szándékkal, amit Isten a teremtés rendjében adott. Az igazság rákérdez: egyezik-e Isten teremtő és gondviselő szeretetével az, ami történt? A válasz ez esetben egyértelműnek tűnik: nem! Nem egyezik! A valóságot földi elvakultság akár el is rejtheti szemünk elől (bár tudjuk: nincsen olyan dolog, ami előbb-utóbb napvilágra ne kerülne), de Isten szeme elől semmilyen szemfényvesztés nem rejtheti el az igazságot.

A dolgoknak egyaránt vannak mind földi, mind mennyei következményei, s legalább az egyik (vagy a földi, vagy a mennyei) mindig bekövetkezik. Az nem lehet, hogy valaki mindkettőt megússza. Az előfordulhat, hogy valaki látszólag mentesül tetteinek földi következményeitől, de a mennyei következményeket biztosan viselni fogja. Csak a bűneit megbánt bűnös mentesülhet az égi következményektől, a bűneit meg nem bánt ember soha. Gondolatok csak a Jézussal együtt megfeszített két latorra: az egyik megbánta bűneit, és Jézussal együtt a paradicsomba került, a másik bűneiben maradt, és nem került a paradicsomba. Aki nem bánja meg bűneit már itt, az nagyon megbánja majd a végső ítéletnél.

Itt is hatalmas bűnök várnak megbánásra. Ne is csak a legnagyobbakra gondolatok. Nemcsak fizikailag lehet ölni, de szóval, tettel és hallgatással is. Lényegtelennek tűnő felelőtlenséggel is. Egy hajdan volt német császári tábormok állítólag azt mondta: a háborút nem a csataterén vesztették el, hanem már jóval előtte. Akkor, amikor az első leszakadt zubonygombot eltűrték. Ferencet sem akkor vesztették el, amikor az erdőben összerogyott, hanem akkor, amikor valaki – akárki – az első szekér lopott fát megvette.

Igénk második üzenete az, hogy **Isten előtt nem közömbös az övéinek halála**. Nagyon is odafigyel az övéi halálára. Olyannyira, hogy aki az övé volt már itt lent, az az övé marad ott fent is.

Nem bosszúvágy, de hit és remény mondatja velünk: a Feri halála is drága Isten színe előtt. Azt csak a legalja ember némelyike gondolhatja, hogy az ember vére olcsó. Csak az Istenről tudni nem akaró ember gondolja úgy, hogy a vér csak annyi a testnek, mint a hidraulikaolaj a traktornak. Az Istenről tudó ember tudja, hogy Isten előtt a kiontott vér drága. Nagyon drága. Főleg az ártatlanul kiontott vér. Tudjátok, miért? Azért, mert az ő fizetőeszköze ez. Isten valutája. Egyszer, úgy kétezer éve, Ő ezzel fizetett. Ártatlanul kiontott vérről. Isten igazságának a mi bűneinkért semmi más módon nem

lehetett megfizetni, csakis Isten Fiának halála által. S adta őt a keresztfára, két bűnös közt kínhalálra. Hogy mire volt jó ez a kiomló jézusi vér? Arra, hogy ne csak ebben az életben reménykedjünk a Krisztusban. Arra, hogy tudjuk: ha földi sátorházunk elbomlik is, épületünk van Istennél. Arra, hogy tudjuk: Jézus Atyjának házában sok lakóhely van, s mi őérette kegyelemből Isten gyermekeivé fogadtattunk. „Ott a helyünk Jézus mellett, éltét értünk adta föl” – mert ő ezt nem aranyon vagy ezüstön, hanem az ő drága vérén szerezte meg nekünk. Nagypéntek jön nemsokára: így gondold majd rá, aki érted szállt a földre le, teéretted is szenvedett, te bűnödért is véreze, s téged azonnal ez élet után önmagához általvisz.

Igénk **harmadik** üzenete arra irányítja rá figyelmünket, hogy az utolsó ellenség: **legyőzött ellenség**. Te úgy tudod: a halál utolsó ellenséged, életednek elpusztítója, amitől ösztöni erővel félsz. És jól tudod, mert földi életednek valóban a végét jelenti. De te nemcsak a földi életben reménykedsz a Krisztusban, különben hiábavaló volna a te hited. Te tudod, hogy van földi élet, van meghalás, és van örök élet. Jövünk mintegy a végtelenből, néhány évtizedre anyagba testesülünk, s megyünk a végtelenbe testünk nélkül. Csak amikor éppen levetjük lelkünkről testünket, amikor elválik e két hű jó rokon, akkor lehet akár borzalmas is az a percünk. De utána ezt kérdezzük: halál, hol a te fullánkod, mert a mi halálunk csak egy küszöb, amelyen átlépünk az örök életre. Így válik a földi élet legutolsó ellensége az örök élet legutolsó szolgájává. Isten ismeri ezt a te ellenségedet. Neki is ellensége az. Olyan ellensége, amelyet már le is győzött akkor, amikor Krisztust feltámasztotta. Jób sokkal korábban élt, mégis tudta, hogy teste nélkül látja meg Istent. Jób így tett hitvallást: Tudom, az én Megváltóm él, és utoljára az én porom fölött megáll. Te is tudjad ezt, gyászoló testvérem, akárki légy is ma itt e ravatal mellett.

S ebben a tudatban engedd el az eltávozottat az utolsó útra. Mert elengedni is tudni kell! Mondhatod ugyan a zakariási átkot akár Szondi apródjainak szavaival (Apadjon el a szem, mely őt célba vevé, száradjon el a kar, amely megsebezte, irgalmad, oh Isten ne legyen övé, ki miatt lőn ily kora veszte!), de akkor is el kell tudnunk engedni őt. Akkor már inkább azt mondd: az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úrnak neve!

Szép szavak, mondod, de attól még Rózsikának nem lesz Ferije, és a két gyermeknek nem lesz apja. Igaz! De tudjátok, Jézus a kereszten így szólt Jánoshoz, Máriára mutatva: ímhol a te anyád! És viszont: ímhol a te fiad! Egymásra bízta őket. Legyetek végre ti is egymás számára családdá, disznajói emberek, s így töltsétek be keresztyéni hivatásokat!

Isten Igéjének valósága vigasztal, erősít és bátorít. Ezért egyrészt fájdalommal mondjuk: Ég veled, szomszéd! – másrészt hittel mondjuk: Isten velünk, viszontlátásra!

Úgy legyen, bizonyosan úgy lesz! Ámen!

(Tragikusan elhunyt családapa temetésére. Gyülekezeti helyzet: 42 éves, erős, dolgos embert, két gyermek apját holtan találják az erdőben egy fatörzsre dőlve. Fején véres seb. A hatóság gyilkosság gyanújával viszi boncolni. A vizsgálat mégis fulladásos halált állapít meg idegenkezűség kizárásával. Ezt senki nem hiszi el.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektúra: Deák Szidónia
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Forgon Pál

A kánai kispap (Bertalan)

„Jer és lásd meg!” János 1,47

Ároni családból származott.
Szülei elszegényedtek,
de a hitből nem engedtek.

Papnak nevelték egy szem fiukat.
Jeruzsálemben igaz izraelita lett,
az írásokról ragyogó bizonytságot tett.

Némi büszkeség ugyan volt benne:
az ismeret biz felfuvakodottá tesz.
Szeretetlenben a szívünk aláztatossá lesz.

Ő is várta, mint oly sokan,
nemzetének rég áhított Messiását,
s ezért lenézte József ácsmester fiát.

Ám a beszédek, tettek, csodák
egyre inkább megragadják szívét, elméjét,
nem felejtí a menyegző borrhá vált vizét.

A kánai kispap, Bertalan
nem tud ellenállni a vágyának:
szegődik boldogan tanítványnak.

Töprengvén a fügefalugasban
Krisztus lelke hívja-vonja.
Filep keze övét fogja,

Jézushoz elvezeti...
Szelíd, szegény, de nem bizonytalan
már ezután a büszke Bertalan.

Mindennap felveszi keresztjét,
úgy követi Mesterét, az Urat.
Ő is térítői utat választ.

Názáreti nyomában hirdeti az Igét,
Tamással Indiáig eljut;
mindíg s mindenütt biztosan fut.

Örményország lesz végül szőlőskertje.
Itt prédikál, szervez és igazgat,
nevel az „ügynek” új munkásokat.

...De az örmény király öccse
– ki tudná, miért? – haragot csiholt
és elfogatta a hű apostolt.

Bőrét lenyúzáta,
aztán keresztre feszítette,
így ért véget munkás élete.

Idegenben temették el.
Örmény kereszttyének megsírátták.
– A hűségre ád ő ma is példát.